GMINA CISEK

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cisek na lata 2023-2030

Diagnoza delimitacyjna

Opracowanie:

Spis treści

1. Wprowadzenie 4
1.1 Podstawa prawna 4
2. Charakterystyka gminy 6
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego 7
3.1 Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego 7
3.2 Wyróżnione obszary porównawcze 9
3.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego 11
3.4 Wskaźniki społeczne 14
3.5 Wskaźniki gospodarcze 34
3.6 Wskaźniki środowiskowe 38
3.7 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne 43
3.8 Wskaźniki techniczne 53
3.9 Podsumowanie 60
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego 67
4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego 67
4.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 69
Spis tabel i grafik 75

1. Wprowadzenie

Diagnoza delimitacyjna stanowi pierwszy etap opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cisek na lata 2023-2030 oraz podstawę do wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) w gminie. Głównym celem opracowania jest zidentyfikowanie na terenie gminy obszarów, na których ma miejsce natężenie zjawisk kryzysowych, w szczególności o charakterze społecznym. Istotne jest również określenie skali zidentyfikowanych problemów i negatywnych zjawisk, aby w dalszych etapach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe było skoncentrowanie działań na ich rozwiązaniu.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż zapisy ustawy o rewitalizacji[1] jednoznacznie wskazują na terytorialne skoncentrowanie procesu rewitalizacji, a zatem konieczności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na ściśle wyznaczonym terenie. Proces rewitalizacji winieni stanowić przemyślaną i kompleksową interwencję na obszarze najbardziej tego potrzebującym – jego wybór determinuje silna koncentracja negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie pod kątem rozwoju lokalnego.

1.1 Podstawa prawna

Diagnoza delimitacyjna przeprowadzona w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Cisek oparta została o zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 28).

Zgodnie z zapisami art. 9 ustawy o rewitalizacji obszarem zdegradowanym uznaje się: ***obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2019 r. poz. 1696), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym***[2]. Obligatoryjną determinantą wskazania danego obszaru jako zdegradowany jest ponadto występowanie na nim negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze stref: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Na podstawie przeprowadzonej analizy w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach (gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna) wskazuje się obszary w gminie będące w stanie kryzysowym i tym samym tereny te zalicza się do obszaru zdegradowanego.

Drugim istotnym zagadnieniem jest **obszar rewitalizacji**, który definiuje art. 10 ustawy: ***obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją***

[1] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz.U. z 2023 r. poz. 28)
[2] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.)

negatywnych zjawisk […], na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację[3]***.*** Dodatkowo, na co również wskazują zapisy ustawy, obszar rewitalizacji nie może zajmować więcej niż 20% powierzchni gminy i nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% jej populacji.

W ramach diagnozy delimitacyjnej zaprezentowane zostały wyniki analizy sytuacji społecznej, ale także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej gminy Cisek. W podrozdziale *Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego,* przedstawiony został katalog kryteriów delimitacji, w oparciu o który przeprowadzona została analiza.

[3] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 28)

2. Charakterystyka gminy

Gmina Cisek jest gminą wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim. Zajmuje powierzchnię 71 km2, co stanowi 11,4% powierzchni powiatu i 0,75% powierzchni województwa. Od północy graniczy z miastem Kędzierzyn-Koźle, od północnego-zachodu z gminą Reńska Wieś, od zachodu z gmina Polska Cerkiew, od wschodu z gminą Bierawa oraz od południa z gminami Kuźnia Raciborska i Rudnik (województwo śląskie). Układ komunikacyjny gminy oparty jest o drogę relacji Kędzierzyn-Koźle – Cisek - Łany Racibórz i stwarza dogodne połączenie najważniejszymi ośrodkami miejskimi położonymi w niedalekiej odległości. Dojazd do gminy ułatwia bezpośrednie połączenie dróg z sąsiadującą trasą międzyregionalną nr 45 relacji Rybnik- Opole. Do stolicy województwa-Opola jest około 60 km, a do granicy z Czechami około 35 km.

Zgodnie ze statutem gminy, w jej skład wchodzi 14 jednostek pomocniczych (sołectw): Błażejowice, Cisek, Dzielnica, Kobylice, Landzmierz, Łany, Miejsce Odrzańskie, Nieznaszyn, Podlesie, Przewóz, Roszowice, Roszowicki Las, Steblów i Sukowice. Miejscowość Cisek pełni funkcję ośrodka administracyjnego gminy. Rolnictwo jest główną funkcją gminy, a jego rozwojowi sprzyjają istniejące warunki przyrodnicze, teren gminy jest bowiem prawie bezleśny (użytki rolne zajmują 88% jej powierzchni, a lasy niespełna 1%). Niewielka cześć gminy, na terenie sołectwa Błażejowice objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Wronin – Maciowakrze.

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

3.1 Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cisek na lata 2023-2030 jest dokumentem strategicznym o lokalnym charakterze. Zgodnie z przepisami dotyczącymi rewitalizacji, jest to proces kompleksowego wyprowadzenia z kryzysowego stanu obszarów zdegradowanych, realizowany poprzez zintegrowane działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie i prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Dlatego też, obszar, który zostanie poddany rewitalizacji winien zostać określony w sposób szczegółowy, w oparciu o wskaźniki przedstawiające sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Metodologia wykorzystana przy delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, zakłada analizę mierzalnych zmiennych dotyczących przede wszystkim sytuacji społecznej (m.in. demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), ale również sytuacji w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Pierwszym etapem prac nad diagnozą delimitacyjną jest analiza danych zastanych. Proces ten polega na zebraniu danych statystycznych oraz materiałów, które następnie są poddawane analizie. Wybór istotnych informacji umożliwia przeprowadzenie odpowiedniej analizy, która obejmuje dokumenty, informacje i dane kluczowe dla procesu badawczego. W ramach opracowania dokumentu, opierając się na analizie danych zastanych wykorzystano dwa podejścia: podejście statystyczne oraz przestrzenne. Podejście statystyczne polega na zbieraniu danych, które następnie są analizowane i przetwarzane w celu opracowania niniejszego dokumentu. Z kolei podejście przestrzenne polega na przedstawieniu danych statystycznych w odniesieniu do przyjętych obszarów porównawczych.

Celem opracowania diagnozy delimitacyjnej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Cisek jest wskazanie tych części gminy, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk. Ich zidentyfikowanie umożliwi podjęcie skutecznych działań, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego, a także będą podstawą prowadzenia zaplanowanej interwencji.

W ramach wyznaczenia obszaru zdegradowanego skupiono się w szczególności na zmiennych z zakresu sfery społecznej, a następnie na zmiennych ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Delimitacja przeprowadzona w ramach opracowania niniejszego opracowania obejmowała następujące etapy:

1. Podzielenie terenu gminy Cisek na mniejsze jednostki (obszary porównawcze). W przypadku gminy wiejskiej Cisek uwzględniono podział na jednostki pomocnicze gminy, które określa jej Statut – sołectwa.

2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.

3. Szczegółowa analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliło to na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów społecznych (wykorzystana metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Gminy Cisek, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku, Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie-Koźlu i Komendy Powiatowej Policji w Kędzierzynie-Koźlu).

4. Normalizację danych zastanych, dokonanie standaryzacji, a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.

5. Analiza obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analiza czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obejmuje przedstawienie poszczególnych zmiennych w skali ilościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.

6. Wskazanie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania – w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym.

7. Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego obligatoryjne wskaźniki dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę Cisek.

3.2 Wyróżnione obszary porównawcze

W celu skutecznego przeprowadzenia procesu delimitacji, zastosowano podział na obszary porównawcze oparty na jednostkach pomocniczych gminy - sołectwach. Kolejnym krokiem było przeprowadzenie analizy porównawczej wyodrębnionych obszarów, co pozwoliło na zidentyfikowanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowanie niepożądanych zjawisk w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Poniżej przedstawione są wyodrębnione obszary porównawcze wraz z uwzględnieniem ich powierzchni i liczby mieszkańców

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych

Lp.	Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Liczba ludności	Udział ludności
1.	Błażejowice	357	5,0%	224	4,3%
2.	Cisek	535	7,5%	1 079	20,6%
3.	Dzielnica	184	2,6%	233	4,4%
4.	Kobylice	499	7,0%	475	9,1%
5.	Landzmierz	493	6,9%	522	10,0%
6.	Łany	946	13,3%	591	11,3%
7.	Miejsce Odrzańskie	533	7,5%	231	4,4%
8.	Nieznaszyn	239	3,4%	172	3,3%
9.	Podlesie	290	4,1%	185	3,5%
10.	Przewóz	499	7,0%	304	5,8%
11.	Roszowice	630	8,9%	197	3,8%
12.	Roszowicki Las	732	10,3%	488	9,3%
13.	Steblów	668	9,4%	232	4,4%
14.	Sukowice	503	7,1%	303	5,8%
15.	Gmina Cisek	**7 108**	**100,0%**	**5236**	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział gminy Cisek na wskazane obszary porównawcze:

Grafika 1 Podział gminy Cisek na obszary porównawcze

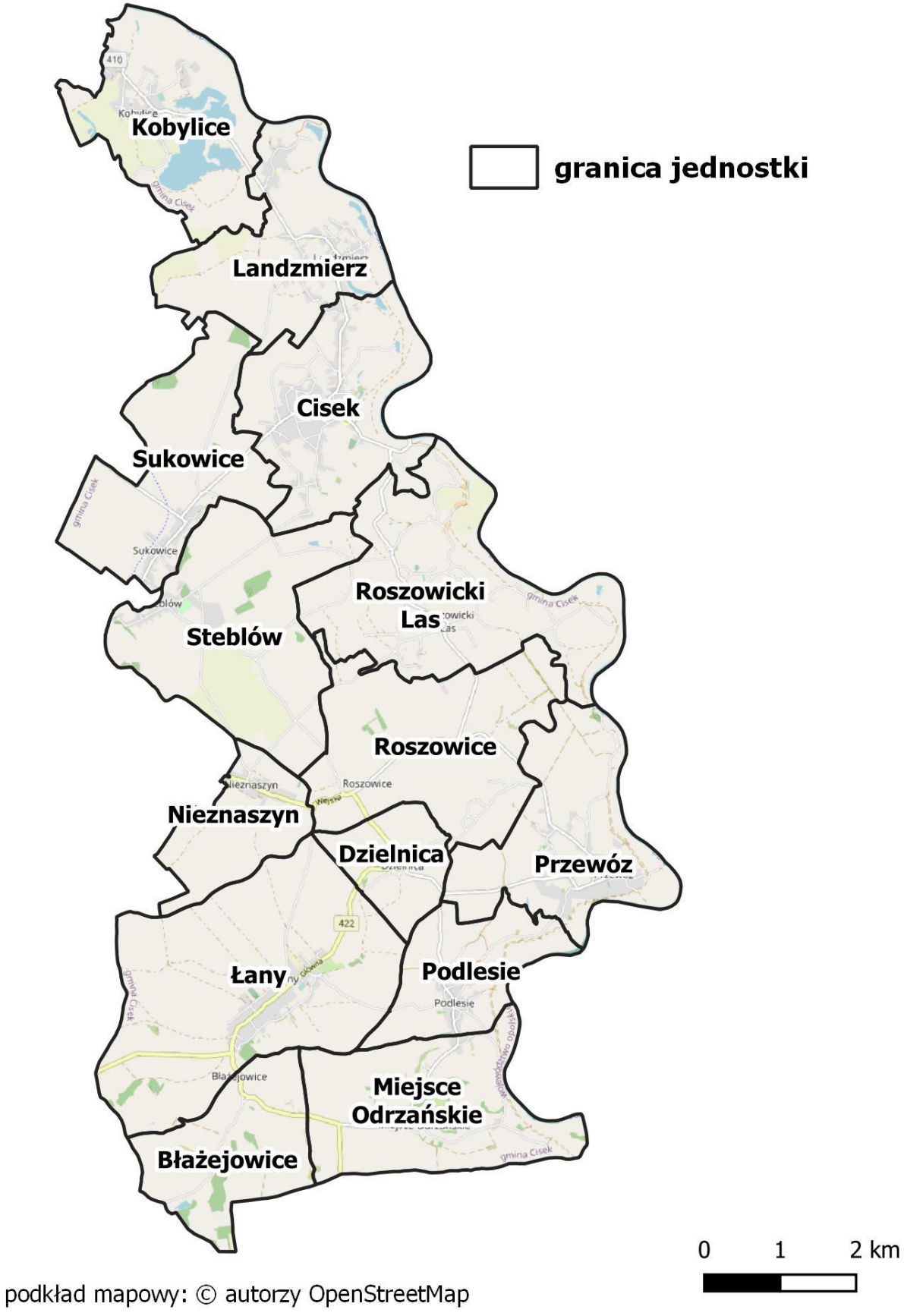

Źródło: opracowanie własne

3.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Zgodnie z art. 4 ustawy[4], ***w celu opracowania diagnoz służących […] wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji […] wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.*** W związku z powyższym konieczne było wypracowania katalogu wskaźników, które umożliwią analizę sytuacji i zjawisk zachodzących na obszarze gminy, w szczególności w sferze społecznej, ale także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Ważne było, aby wybrane zmienne w istotny sposób różnicowały wyznaczone obszary. Na potrzeby niniejszej diagnozy wypracowano katalog kryteriów delimitacji OZ, w którym znajduje się 27 zmiennych, w podziale na 5 sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Katalog wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Cisek

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący sytuację w zakresie stosunku pomiędzy liczbą mieszkańców opuszczających i przybywających do danego regionu. Zmienna pokazuje liczbę będącą różnicą pomiędzy osobami zameldowanymi i wymeldowanymi w danym regionie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Obciążenie demograficzne	Wskaźnik określający stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (0-17 lat wiek przedprodukcyjny oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn - wiek poprodukcyjny) do liczby osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Kędzierzynie-Koźlu
	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik dotyczący sytuacji związanej z rynkiem pracy. Wskazuje on procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek i PUP w Kędzierzynie-Koźlu
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

[4] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 28)

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
		Źródło danych: KPP w Kędzierzynie-Koźlu
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Cisku
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Cisku
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym gminy. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Uczestnicy zajęć sportowych	Wskaźnik prezentujący poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i poziom aktywizacji mieszkańców – młodzieży w gminie. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
Sfera Środowiskowa	Masa wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca [kg]	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje ile kg wyrobów azbestowych przypada średnio na jednego mieszkańca. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: BDOT
	Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach i wyrażany jest w postaci stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło danych: powietrze.glos.gov.pl
	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik przedstawia liczbę szkodliwych źródeł ciepła wykorzystywanych w gospodarstwach domowych w ogólnej ich liczbie. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym).
	Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako procentowy udział przystanków w danym obszarze do ogółu przystanków w gminie. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek i BDOT
	Dostępność infrastruktury rowerowej na km²	Wskaźnik prezentuje dostępność tras rowerowych (w tym ścieżek rowerowych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych). Wartość wskaźnika została zaprezentowana w formie odsetka długości w ogólnej długości tras rowerowych w gminie Bierawa. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazuje zagęszczenie działalności gospodarczych w sekcji Q, dział 86 – opieka zdrowotna na 1000 mieszkańców Źródło danych: www.dane.biznes.gov.pl/
	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział trenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną wegetację. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)
Sfera techniczna	Liczba zabytków i pomników przyrody na km²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków oraz pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km^2. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km2	Wskaźnik dotyczący dostosowania budynków użyteczności publicznej do wymagań związanych z termomodernizacją. Zmienna obliczona jako średnia liczba budynków wymagających termomodernizacji na km^2 na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami na km^2	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Cisek
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik dotyczący poziomu dostępu do szybkiej sieci internetowej. Zmienna pokazuje jaki procent budynków posiada możliwość wykorzystywania tego typu Internetu. Źródło danych: mapbook.uke.gov.pl

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie wybranych zmiennych przeprowadzono analizę, która pozwoliła zidentyfikować obszary w gminie Cisek o najwyższej koncentracji i natężeniu negatywnych zjawisk, co wskazuje na obecność stanu kryzysowego. Wykorzystane w analizie dane pozyskane zostały z Urzędu Gminy Cisek

oraz innych instytucji: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku, Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu i Komenda Powiatowa Policji w Kędzierzynie-Koźlu, a także danych ogólnodostępnych.

Zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i przedstawione w formie graficznej.

3.4 Wskaźniki społeczne

Ustawa o rewitalizacji wskazuje sferę społeczną jako najważniejszy element procesu diagnostycznego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wynika to z faktu, iż celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa warunków i jakości życia lokalnej społeczności. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, ***o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.***

W analizie sfery społecznej zostały wykorzystane wskaźniki, które obrazują stan oraz skalę problemów społecznych w wyróżnionych jednostkach porównawczych gminy. Zgromadzone dane umożliwiają identyfikację kilku grup wskaźników, takich jak sytuacja demograficzna, pomoc społeczna, bezrobocie, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny.

Pierwsza zmienna analizowana w ramach sfery społecznej to poziom przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wskaźnik został wyliczony na podstawie liczby urodzeń i liczby zgonów odnotowanych w gminie w 2022 r. Dla gminy przyjął on wartość ujemną (-7,6), co wynika z przeważającej liczby zgonów nad liczbą urodzeń (różnica o 40). Najmniej korzystna sytuacja dotyczy trzech sołectw, dla których wartość wskaźnika była najniższa – Błażejowice (-22,3), Miejsce Odrzańskie (-21,6) oraz Podlesie (-21,6). Analizując dane, największy potencjał demograficzny wskazać należy w sołectwach, w których wartość była dodatnia, a są to: Landzmierz (9,6), Roszowice (10,2) oraz Sukowice (3.3). W poniższej tabeli zaprezentowano dane dla poszczególnych obszarów.

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Cisek

Obszar porównawczy		Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	2	7	-22,3
Obszar 2	Cisek	11	16	-4,6
Obszar 3	Dzielnica	2	6	-17,2
Obszar 4	Kobylice	2	5	-6,3
Obszar 5	Landzmierz	7	2	9,6
Obszar 6	Łany	3	7	-6,8
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	2	7	-21,6
Obszar 8	Nieznaszyn	1	4	-17,4

Obszar porównawczy		Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Obszar 9	Podlesie	2	6	-21,6
Obszar 10	Przewóz	3	9	-19,7
Obszar 11	Roszowice	2	0	10,2
Obszar 12	Roszowicki Las	1	9	-16,4
Obszar 13	Steblów	1	2	-4,3
Obszar 14	Sukowice	2	1	3,3
Średnia	**Gmina**	**41**	**81**	**-7,6**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Cisek

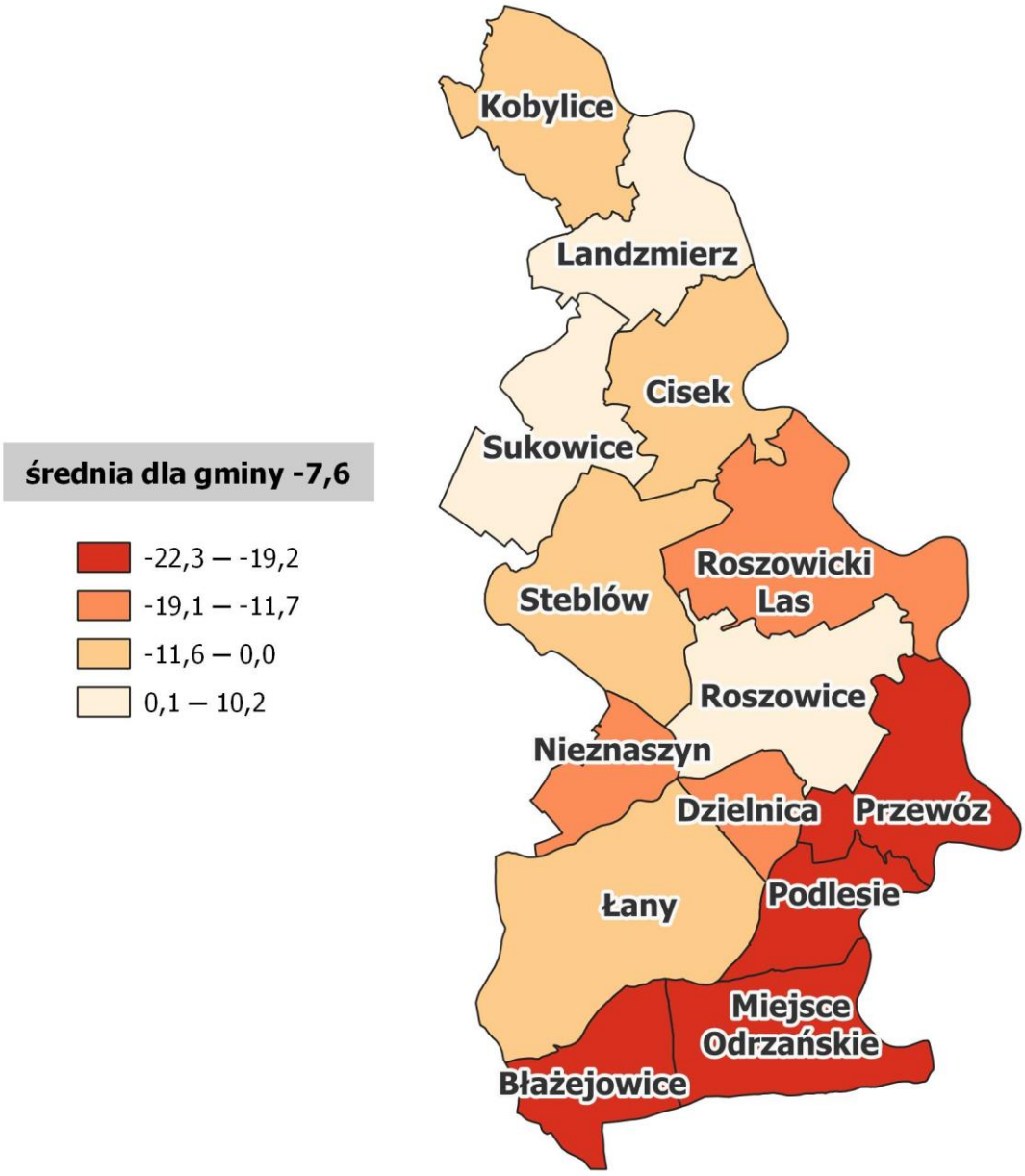

Źródło: opracowanie własne

Kolejna zmienna poddana analizie ukazuje potencjał osiedleńczy lub depopulację w wyodrębnionych jednostkach pomocniczych gminy. W 2022 r. w gminie Cisek odnotowano zjawisko depopulacji, na co wskazuje ujemna wartość salda migracji, a uściślając nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi na terenie gminy. Wartość wskaźnika (saldo migracji na 1 000 mieszkańców) dla obszaru całej gminy wynosi -5,5. Analizując ruch migracyjny mieszkańców gminy wskazać należy sołectwa Cisek, Landzmierz, Miejsce Odrzańskie, Nieznaszyn i Roszowicki Las, dla których wskaźnik przyjął wartość niższą niż dla gminy – kolejno: -13,9, -13,4, -34,6, -5,8 i -18,4. W pięciu sołectwach odnotowano dodatnie wartości wskaźnika – Błażejowice, Dzielnica, Podlesie, Roszowice i Sukowice.

Tabela 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy		Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	10	7	13,4
Obszar 2	Cisek	4	19	-13,9
Obszar 3	Dzielnica	1	0	4,3
Obszar 4	Kobylice	4	4	0,0
Obszar 5	Landzmierz	7	14	-13,4
Obszar 6	Łany	2	3	-1,7
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	5	13	-34,6
Obszar 8	Nieznaszyn	1	2	-5,8
Obszar 9	Podlesie	2	1	5,4
Obszar 10	Przewóz	2	3	-3,3
Obszar 11	Roszowice	3	2	5,1
Obszar 12	Roszowicki Las	0	9	-18,4
Obszar 13	Steblów	2	2	0,0
Obszar 14	Sukowice	8	1	23,1
Średnia	**Gmina**	**51**	**80**	**-5,5**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 3 Saldo migracji na 1000 mieszkańców.

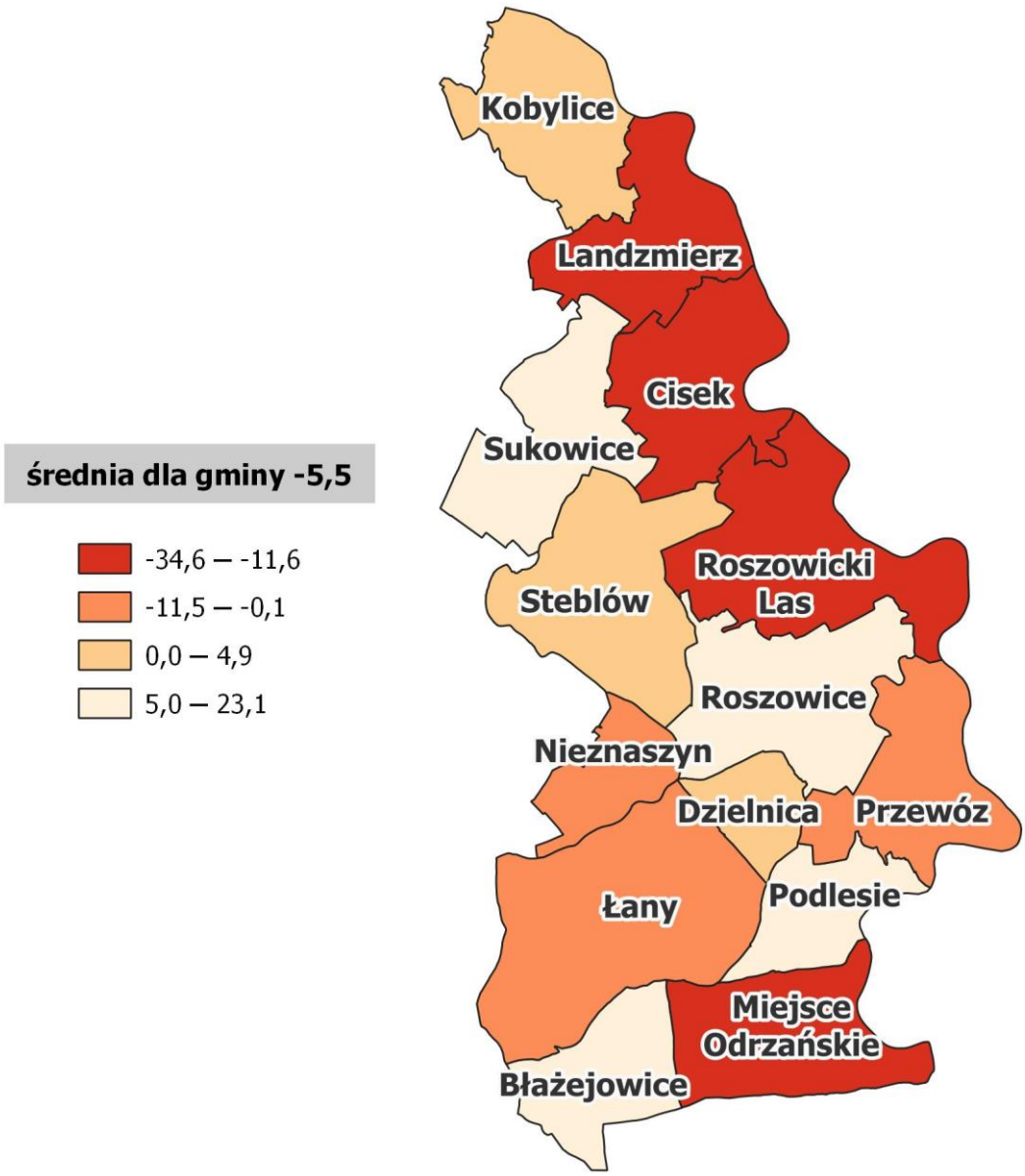

Źródło: opracowanie własne

W celu zbadania sytuacji demograficznej w gminie Cisek przeprowadzono analizę poziomu obciążenia demograficznego, czyli stosunku liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. W Polsce jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny). Natomiast wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat dla kobiet i 18-64 lata dla mężczyzn). W kontekście analizowanego wskaźnika, istotne jest przedstawienie danych dotyczących grupy mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. W przypadku, gdy osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią większość, można mówić o pozytywnym aspekcie tego wskaźnika.

Gminę Cisek zamieszkuje łącznie 2 056 osób w wieku nieprodukcyjnym, z czego blisko 56% to osoby w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o występowaniu zjawiska starzenia się społeczeństwa, który jest powodem nasilania się występowania problemów z tym związanych, jak np. zmniejszenie zasobu siły roboczej czy wzrost kosztów przeznaczanych na opiekę zdrowotną.

Obciążenie demograficzne w gminie Cisek jest na poziomie 64,7%. Najmniej korzystną sytuację (wartość wskaźnika wyższa niż średnia gminna) odnotowano w sześciu obszarach porównawczych: Dzielnica (77,9%), Roszowice (77,5%), Łany (71,8%), Roszowicki las (67,1%), Steblów (66,9%) oraz Kobylice (65,5%).

Tabela 5 Obciążenie demograficzne w gminie Grodków

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Obciążenie demograficzne
Obszar 1	Błażejowice	78	146	53,4%
Obszar 2	Cisek	418	661	63,2%
Obszar 3	Dzielnica	102	131	77,9%
Obszar 4	Kobylice	188	287	65,5%
Obszar 5	Landzmierz	194	328	59,1%
Obszar 6	Łany	247	344	71,8%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	88	143	61,5%
Obszar 8	Nieznaszyn	66	106	62,3%
Obszar 9	Podlesie	71	114	62,3%
Obszar 10	Przewóz	119	185	64,3%
Obszar 11	Roszowice	86	111	77,5%
Obszar 12	Roszowicki Las	196	292	67,1%
Obszar 13	Steblów	93	139	66,9%
Obszar 14	Sukowice	110	193	57,0%
Średnia	**Gmina**	**2 056**	**3180**	**64,7%**

Źródło: opracowanie własne

W ramach analizy w sferze społecznej dokonano oceny poziomu bezrobocia w gminie Cisek. Bezrobocie ma istotny wpływ na sytuację materialną rodzin zamieszkujących gminę, co może prowadzić do niepożądanych skutków społecznych. Według danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu, w 2022 r. liczba osób bezrobotnych w gminie Cisek wynosiła 150, co stanowiło 2,9% ogółu jej mieszkańców.

Wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł w gminie 28,6. Najgorszą sytuację odnotowano w sołectwach Miejsce Odrzańskie i Steblów, gdzie na 1000 mieszkańców ponad 40 z nich to osoby bezrobotne, wartość wskaźnika wyniosła tam kolejno 43,3 i 43,1. Niekorzystna sytuacja dotyczy jeszcze sześciu sołectw, w których wskaźnik przyjmuję wartość wyższą niż średnia gminna, a są to: Landzmierz (38,3), Roszowicki Las (34,8), Łany (33,8), Cisek (29,7), Przewóz (29,6) oraz Nieznaszyn (29,1).

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	224	3	13,4
Obszar 2	Cisek	1 079	32	29,7
Obszar 3	Dzielnica	233	3	12,9
Obszar 4	Kobylice	475	7	14,7
Obszar 5	Landzmierz	522	20	38,3
Obszar 6	Łany	591	20	33,8
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	10	43,3
Obszar 8	Nieznaszyn	172	5	29,1
Obszar 9	Podlesie	185	5	27,0
Obszar 10	Przewóz	304	9	29,6
Obszar 11	Roszowice	197	5	25,4
Obszar 12	Roszowicki Las	488	17	34,8
Obszar 13	Steblów	232	10	43,1
Obszar 14	Sukowice	303	4	13,2
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**150**	**28,6**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 4 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.

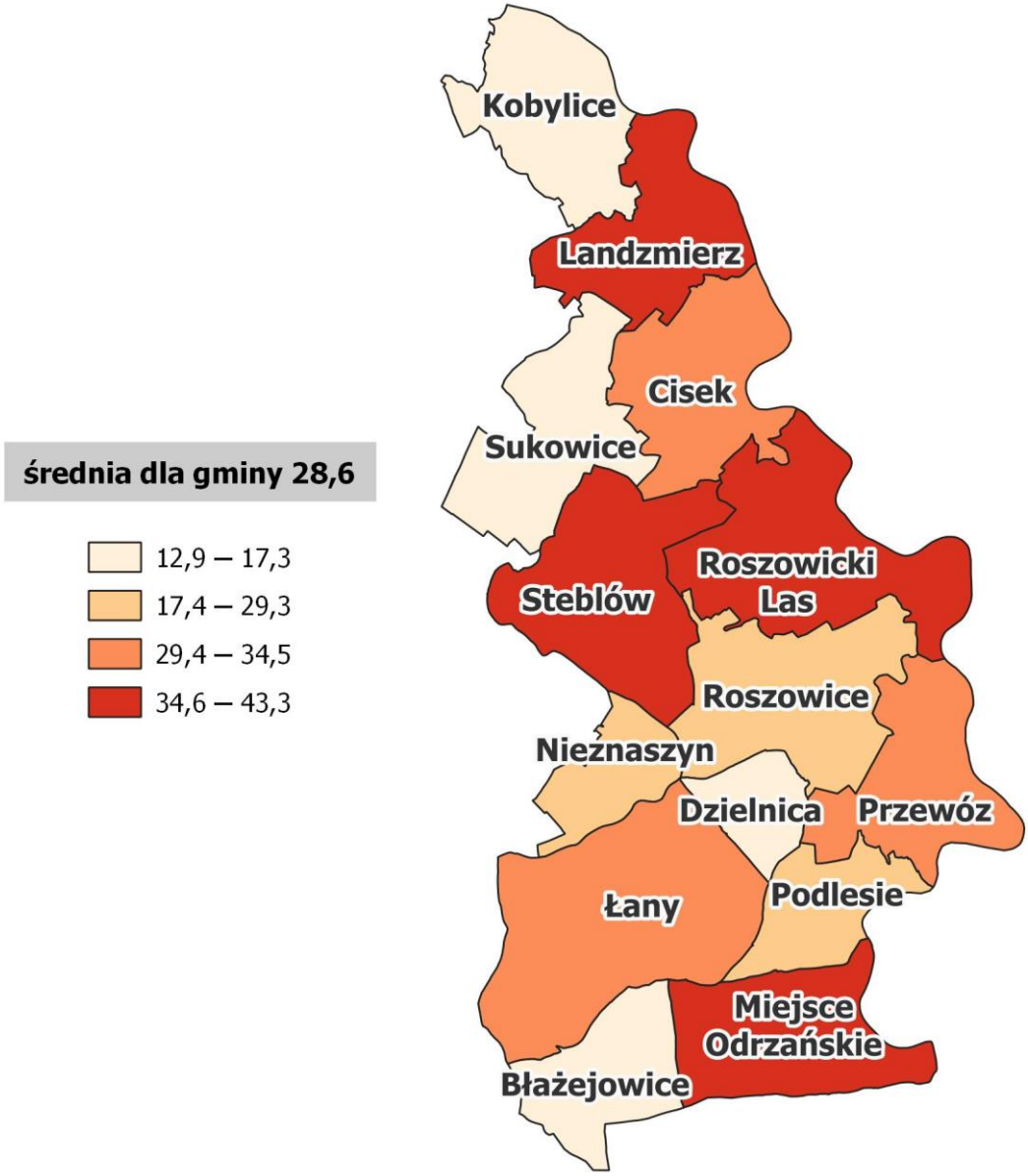

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem badanym w ramach oceny poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia. Wskaźnik ten obliczany jest poprzez stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym, czyli osób zdolnych do podjęcia pracy. Stopa bezrobocia może być wskaźnikiem występowania różnych zjawisk, takich jak niska przedsiębiorczość mieszkańców oraz braki na lokalnym rynku pracy. Wysoka stopa bezrobocia może wskazywać na niewystarczającą aktywność gospodarczą społeczności. To z kolei może wpływać na ograniczone możliwości rozwoju lokalnej gospodarki i zwiększać ryzyko ubóstwa oraz nierówności społecznych. Braki na lokalnym rynku pracy mogą prowadzić do migracji zawodowej mieszkańców w poszukiwaniu zatrudnienia w innych regionach. Dlatego analiza stopy bezrobocia jest istotna dla identyfikacji i zrozumienia tych

problemów, co pozwala na podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji zatrudnienia i rozwoju społeczno-gospodarczego. Wartość wskaźnika dla całej gminy w 2022 r. wyniosła 4,7%. Najmniej korzystną sytuację (najwyższa wartość wskaźnika) odnotowano w sołectwach Steblów – 7,2% oraz Miejsce Odrzańskie – 7%.

Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Obszar 1	Błażejowice	146	3	2,1%
Obszar 2	Cisek	661	32	4,8%
Obszar 3	Dzielnica	131	3	2,3%
Obszar 4	Kobylice	287	7	2,4%
Obszar 5	Landzmierz	328	20	6,1%
Obszar 6	Łany	344	20	5,8%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	143	10	7,0%
Obszar 8	Nieznaszyn	106	5	4,7%
Obszar 9	Podlesie	114	5	4,4%
Obszar 10	Przewóz	185	9	4,9%
Obszar 11	Roszowice	111	5	4,5%
Obszar 12	Roszowicki Las	292	17	5,8%
Obszar 13	Steblów	139	10	7,2%
Obszar 14	Sukowice	193	4	2,1%
Średnia	**Gmina**	**3180**	**150**	**4,7%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 5 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

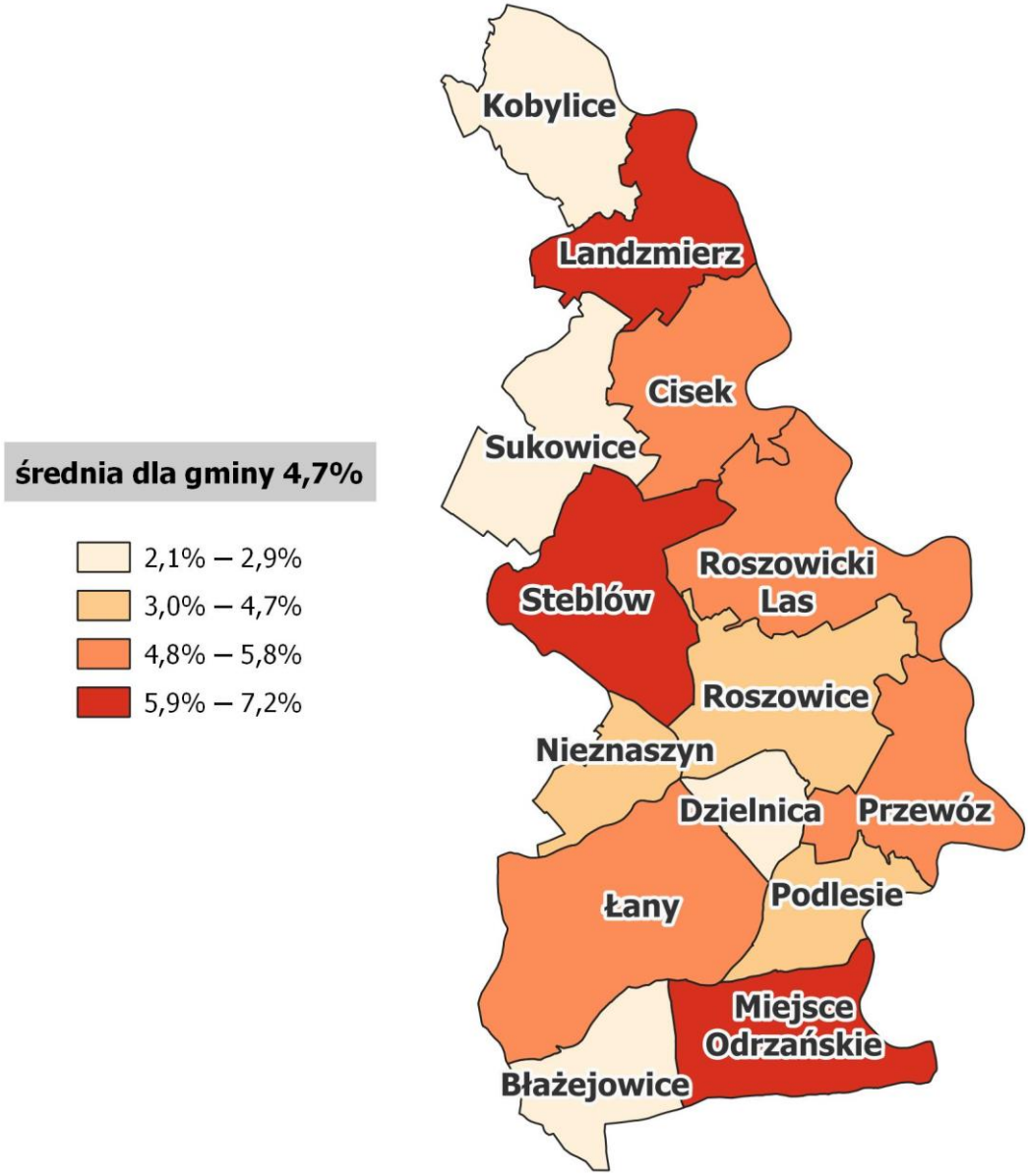

Źródło: opracowanie własne

Następna analizowana w ramach sfery społecznej zmienna przedstawia poziom szeroko rozumianego bezpieczeństwa w gminie, a odnosi się do liczby zdarzeń drogowych[5] w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dane wykorzystane na potrzeby analizy pochodzą z *Systemu Ewidencji Wypadków*

[5] Zdarzenie drogowe - wypadek drogowy lub kolizja drogowa, zaistniała lub mająca początek na drodze publicznej, w strefie ruchu lub w strefie zamieszkania, w związku z ruchem przynajmniej jednego pojazdu – zgodnie z Zarządzeniem nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2015 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych i Zarządzeniem nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 grudnia 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych

i Kolizji[6]. W 2022 r. w gminie Cisek odnotowano łącznie 33 zdarzenia drogowe, z czego 19 z nich miało miejsce na terenie sołectwa Sukowice. Tam też wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców uzyskał wartość najwyższą – 62,7. Wartość wskaźnika wyższa niż dla gminy (6,3) dotyczy jeszcze sołectwa Miejsce Odrzańskie (17,3), gdzie odnotowano 4 zdarzenia w ruchu drogowym.

Tabela 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	224	0	0,0
Obszar 2	Cisek	1 079	2	1,9
Obszar 3	Dzielnica	233	0	0,0
Obszar 4	Kobylice	475	0	0,0
Obszar 5	Landzmierz	522	3	5,7
Obszar 6	Łany	591	2	3,4
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	4	17,3
Obszar 8	Nieznaszyn	172	0	0,0
Obszar 9	Podlesie	185	0	0,0
Obszar 10	Przewóz	304	0	0,0
Obszar 11	Roszowice	197	0	0,0
Obszar 12	Roszowicki Las	488	2	4,1
Obszar 13	Steblów	232	1	4,3
Obszar 14	Sukowice	303	19	62,7
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**33**	**6,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SEWIK za 2022 r. z dnia 08.05.2023 r.

[6] www.sewik.pl

Grafika 6 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

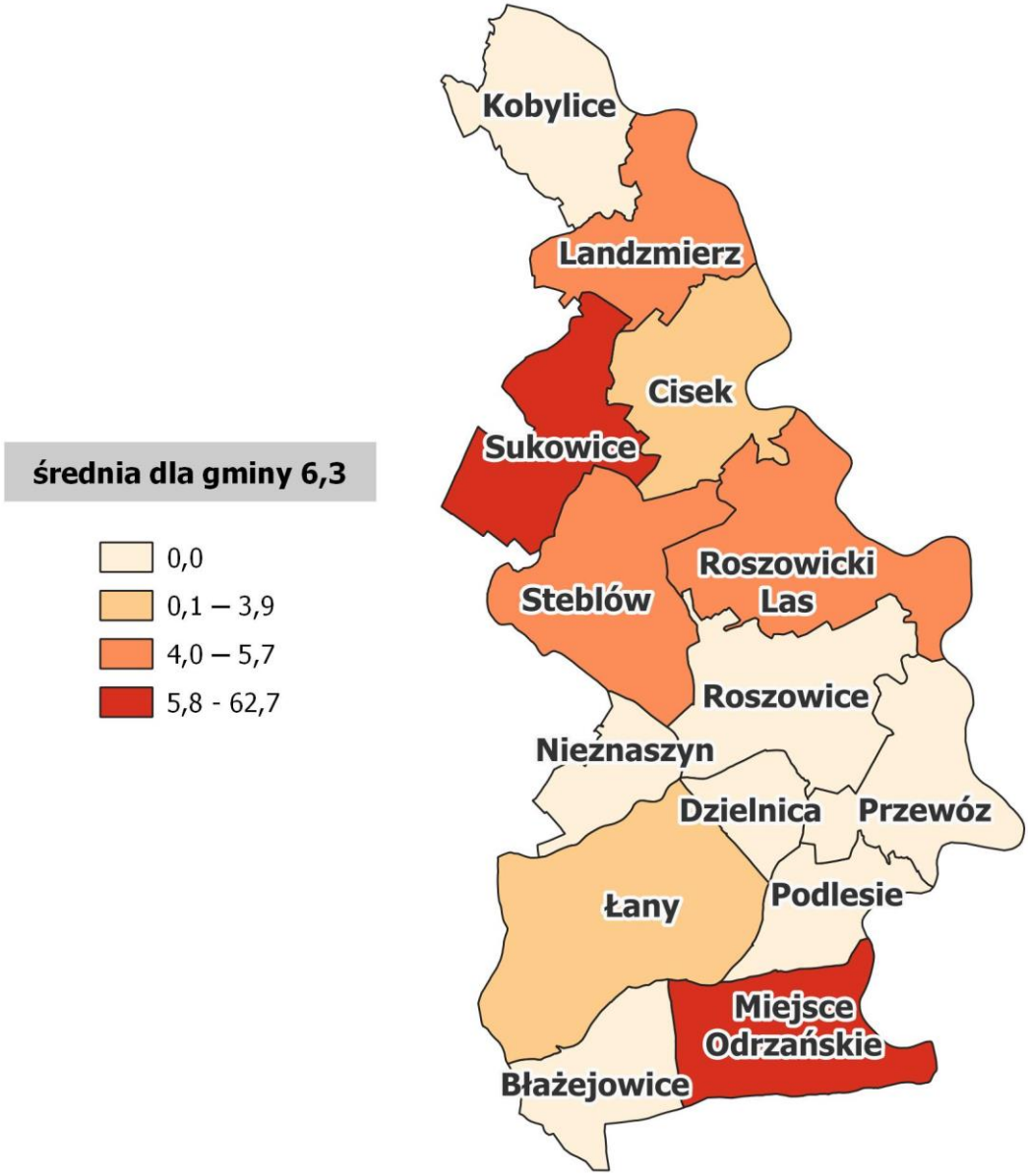

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, główną determinantą podjęcia działań rewitalizacyjnych jest występowanie kryzysu w sferze społecznej. Mieszkańcy gminy, którzy borykają się z problemami społecznymi i znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, są kluczowymi interesariuszami procesu rewitalizacji. Kolejne omawiane kwestie dotyczą usług publicznych związanych z pomocą społeczną, których realizacją w gminie zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku. Dostarczanie odpowiednich usług i wsparcia społecznego jest niezbędne dla poprawy warunków życia mieszkańców gminy i łagodzenia problemów społecznych. Analiza udostępnionych przez OPS danych

pozwoliła na określenie skali występujących problemów społecznych oraz oszacowanie odsetka mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W 2022 r. ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 103 mieszkańców gminy Cisek. Wskaźnik ich liczby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 19,7. W przypadku ośmiu sołectw wartość wskaźnika jest wyższa niż dla gminy. Natomiast najmniej korzysta sytuacja dotyczy sołectw Steblów (43,1) i Nieznaszyn (40,7).

Tabela 9 Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających ze świadczeń ogółem	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	224	2	**8,9**
Obszar 2	Cisek	1 079	24	**22,2**
Obszar 3	Dzielnica	233	1	**4,3**
Obszar 4	Kobylice	475	10	**21,1**
Obszar 5	Landzmierz	522	4	**7,7**
Obszar 6	Łany	591	17	**28,8**
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	4	**17,3**
Obszar 8	Nieznaszyn	172	7	**40,7**
Obszar 9	Podlesie	185	4	**21,6**
Obszar 10	Przewóz	304	5	**16,4**
Obszar 11	Roszowice	197	4	**20,3**
Obszar 12	Roszowicki Las	488	4	8,2
Obszar 13	Steblów	232	10	43,1
Obszar 14	Sukowice	303	7	23,1
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**103**	**19,7**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców.

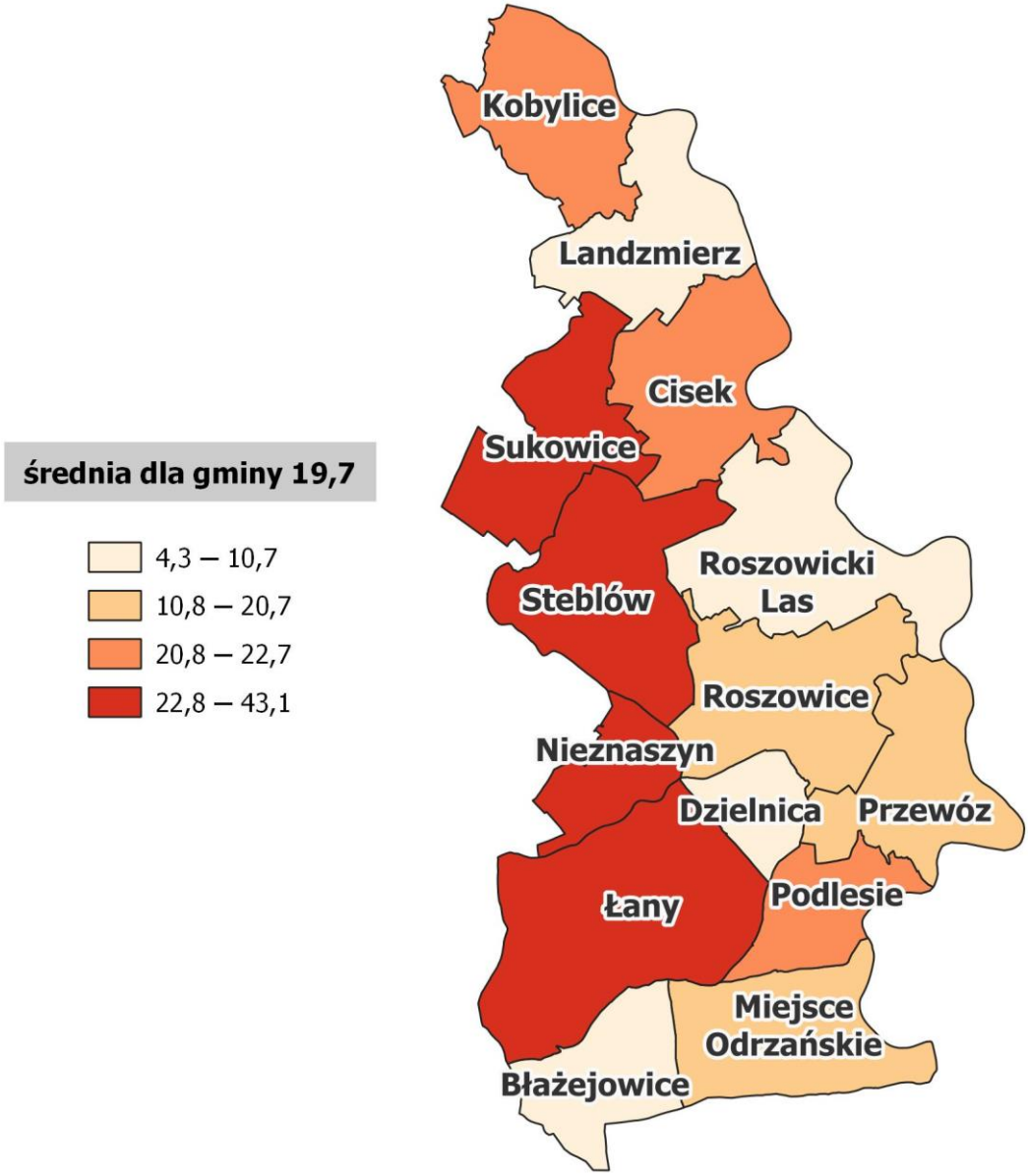

Źródło: opracowanie własne

W analizie wsparcia udzielanego w zakresie pomocy społecznej istotne jest zbadanie sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami, na co zwraca uwagę ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Przepisy tej ustawy mają na celu zapewnienie równego dostępu do usług i możliwości uczestnictwa społecznego osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Osoby ze szczególnymi potrzebami są narażone na ryzyko wykluczenia społecznego, dlatego istotne jest podejmowanie działań w gminie, które mają na celu ich integrację i pełne włączenie. Ponadto, istotne jest dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, aby umożliwić im swobodne korzystanie z usług i infrastruktury

publicznej. Wdrażanie przepisów dotyczących dostępności jest ważnym elementem budowania społeczeństwa opartego na równości i szacunku dla wszystkich jego członków. Analiza wsparcia udzielanego w zakresie pomocy społecznej dla osób ze szczególnymi potrzebami pomaga identyfikować obszary, w których konieczne są dalsze działania mające na celu poprawę jakości życia i zapewnienie pełnego uczestnictwa tej grupy społecznej.

Według danych udostępnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku w 2022 r. świadczenia z tytułu niepełnosprawności przyznane były 14 osobom, a wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjął wartość równą 2,7. Osoby ze szczególnymi potrzebami zamieszkują na terenie siedmiu z sołectw: Cisek, Kobylice, Łany, Miejsce Odrzańskie, Roszowice, Steblów i Sukowice, w pozostałych żaden z mieszkańców nie pobiera świadczeń z tego tytułu.

Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	224	0	0,0
Obszar 2	Cisek	1 079	3	2,8
Obszar 3	Dzielnica	233	0	0,0
Obszar 4	Kobylice	475	2	4,2
Obszar 5	Landzmierz	522	0	0,0
Obszar 6	Łany	591	3	5,1
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	1	4,3
Obszar 8	Nieznaszyn	172	0	0,0
Obszar 9	Podlesie	185	0	0,0
Obszar 10	Przewóz	304	0	0,0
Obszar 11	Roszowice	197	2	10,2
Obszar 12	Roszowicki Las	488	0	0,0
Obszar 13	Steblów	232	2	8,6
Obszar 14	Sukowice	303	1	3,3
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**14**	**2,7**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 8 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.

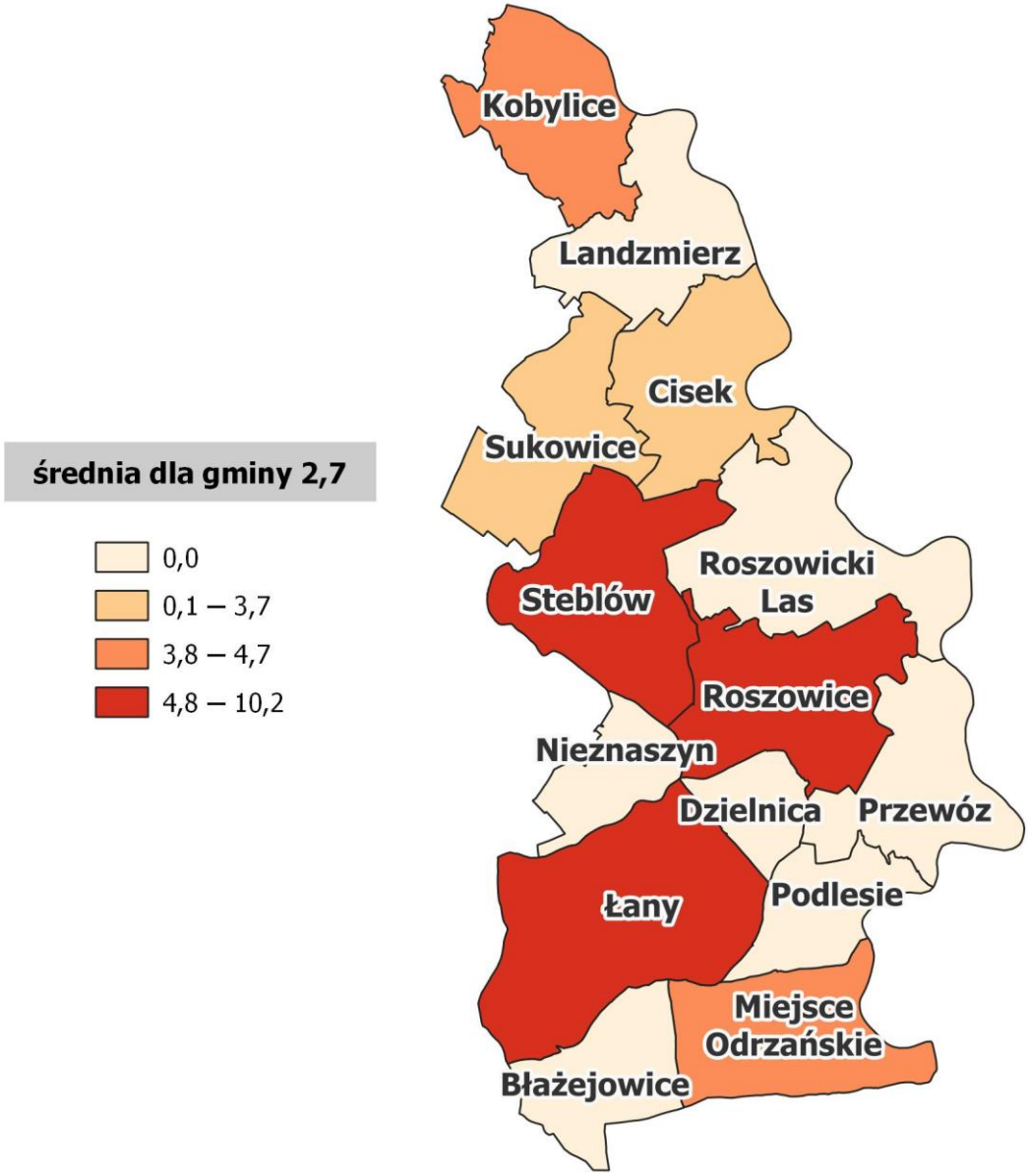

Źródło: opracowanie własne

Ostanie zmienne przyjęte w ramach analizy sfery społecznej odnoszą się do aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu publicznym mieszkańców gminy. W tym celu wzięto pod uwagę dane udostępnione prze Urząd Gminy Cisek, które dotyczą liczby organizacji pozarządowych, czytelników bibliotek oraz młodzieży korzystającej z zajęć klubów sportowych.

Poziom aktywności społecznej zbadano za pomocą wskaźnika liczby organizacji pozarządowych funkcjonujących na poszczególnych obszarach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Na terenie gminy Cisek działalność prowadzi 16 organizacji pozarządowych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość równą 3,1. Największa liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych

jest na terenie sołectwa Cisek (5 organizacji), co w stosunku do liczby mieszkańców daje wartość 4,6. Niekorzystna sytuacja dotyczy przede wszystkim sołectw Kobylice, Landzmierz, Roszowice i Sukowice, gdzie nie działa żadna organizacja pozarządowa oraz sołectwa Roszowicki Las, dla którego wskaźnik przyjmuję wartość niższą niż średnia gminna.

Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		**Liczba mieszkańców**	**Liczba organizacji pozarządowych**	**Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców**
Obszar 1	Błażejowice	224	1	4,5
Obszar 2	Cisek	1 079	5	4,6
Obszar 3	Dzielnica	233	1	4,3
Obszar 4	Kobylice	475	0	0,0
Obszar 5	Landzmierz	522	0	0,0
Obszar 6	Łany	591	3	5,1
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	1	4,3
Obszar 8	Nieznaszyn	172	1	5,8
Obszar 9	Podlesie	185	1	5,4
Obszar 10	Przewóz	304	1	3,3
Obszar 11	Roszowice	197	0	0,0
Obszar 12	Roszowicki Las	488	1	2,0
Obszar 13	Steblów	232	1	4,3
Obszar 14	Sukowice	303	0	0,0
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**16**	**3,1**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 9 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

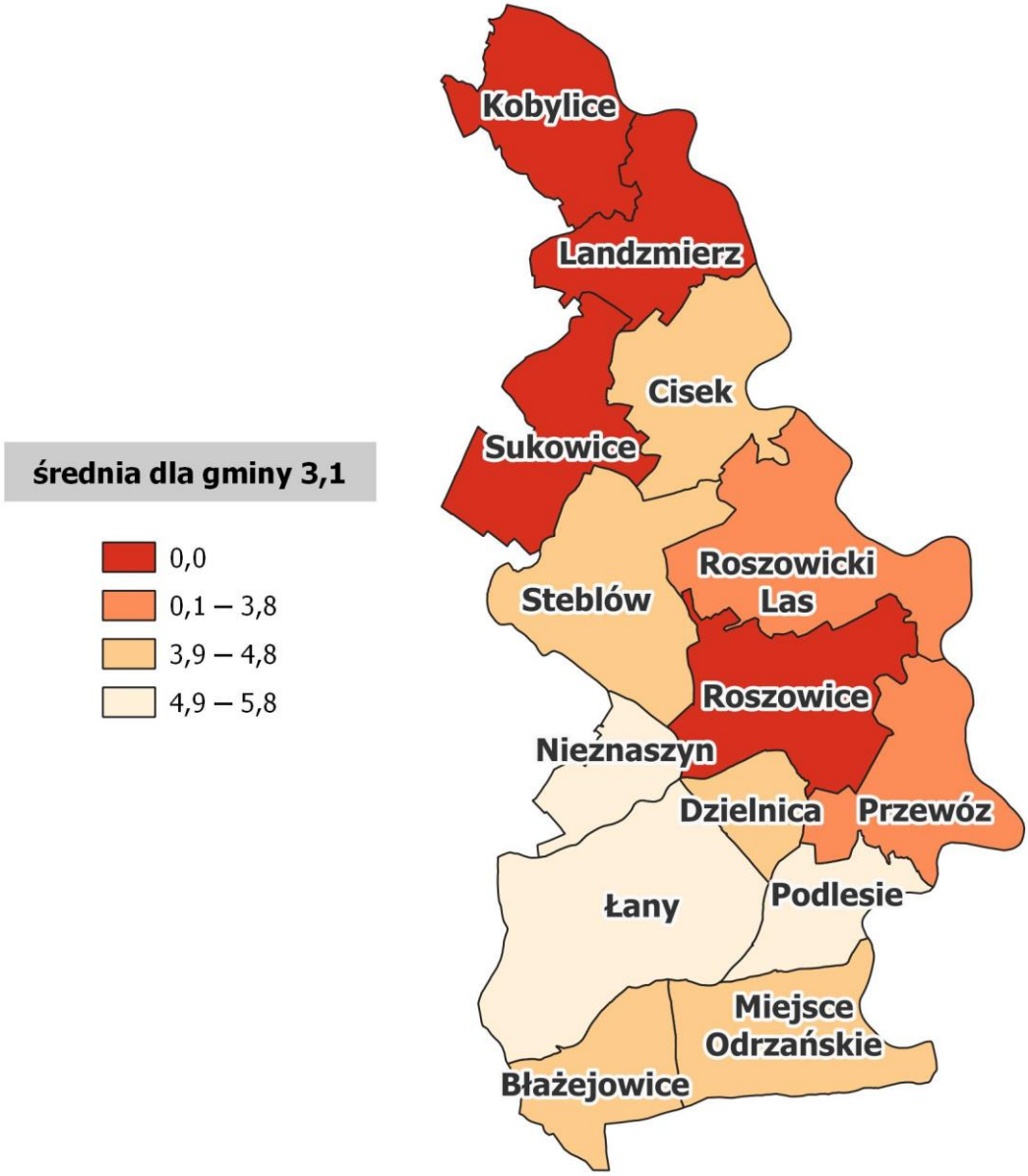

Źródło: opracowanie własne

W gminie Cisek funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która działa w strukturze Gminnego Ośrodka Kultury (GOK) w Cisku. Jak wskazuje GOK do zadań instytucji bibliotecznej należy udostępnianie księgozbiorów czytelnikom, promowanie czytelnictwa, upowszechnianie kultury, współpraca z innymi organizacjami społecznymi, kulturalnymi instytucjami i innymi kołami zainteresowań. W ramach analizy poziomu aktywizacji społecznej wzięto pod uwagę czytelników biblioteki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Do biblioteki gminnej w 2022 r. zapisanych było 198 mieszkańców gminy Cisek, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość równą 37,8. Wśród czytelników zbiorów gminnej biblioteki największą część stanowią mieszkańcy Ciska (71 osób), dla którego wartość wskaźnika w przeliczeniu

na 1000 mieszkańców również jest najwyższa – 65,8. W większości porównywanych obszarów (9), wartość wskaźnika jest niższa niż dla gminy, a wśród mieszkańców Kobylic nie ma osób korzystających z wypożyczalni biblioteki gminnej.

Tabela 12 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Liczba osób zapisanych do biblioteki	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	224	10	44,6
Obszar 2	Cisek	1 079	71	65,8
Obszar 3	Dzielnica	233	13	55,8
Obszar 4	Kobylice	475	0	0,0
Obszar 5	Landzmierz	522	10	19,2
Obszar 6	Łany	591	38	64,3
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	4	17,3
Obszar 8	Nieznaszyn	172	6	34,9
Obszar 9	Podlesie	185	4	21,6
Obszar 10	Przewóz	304	8	26,3
Obszar 11	Roszowice	197	4	20,3
Obszar 12	Roszowicki Las	488	15	30,7
Obszar 13	Steblów	232	2	8,6
Obszar 14	Sukowice	303	13	42,9
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**198**	**37,8**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 10 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców.

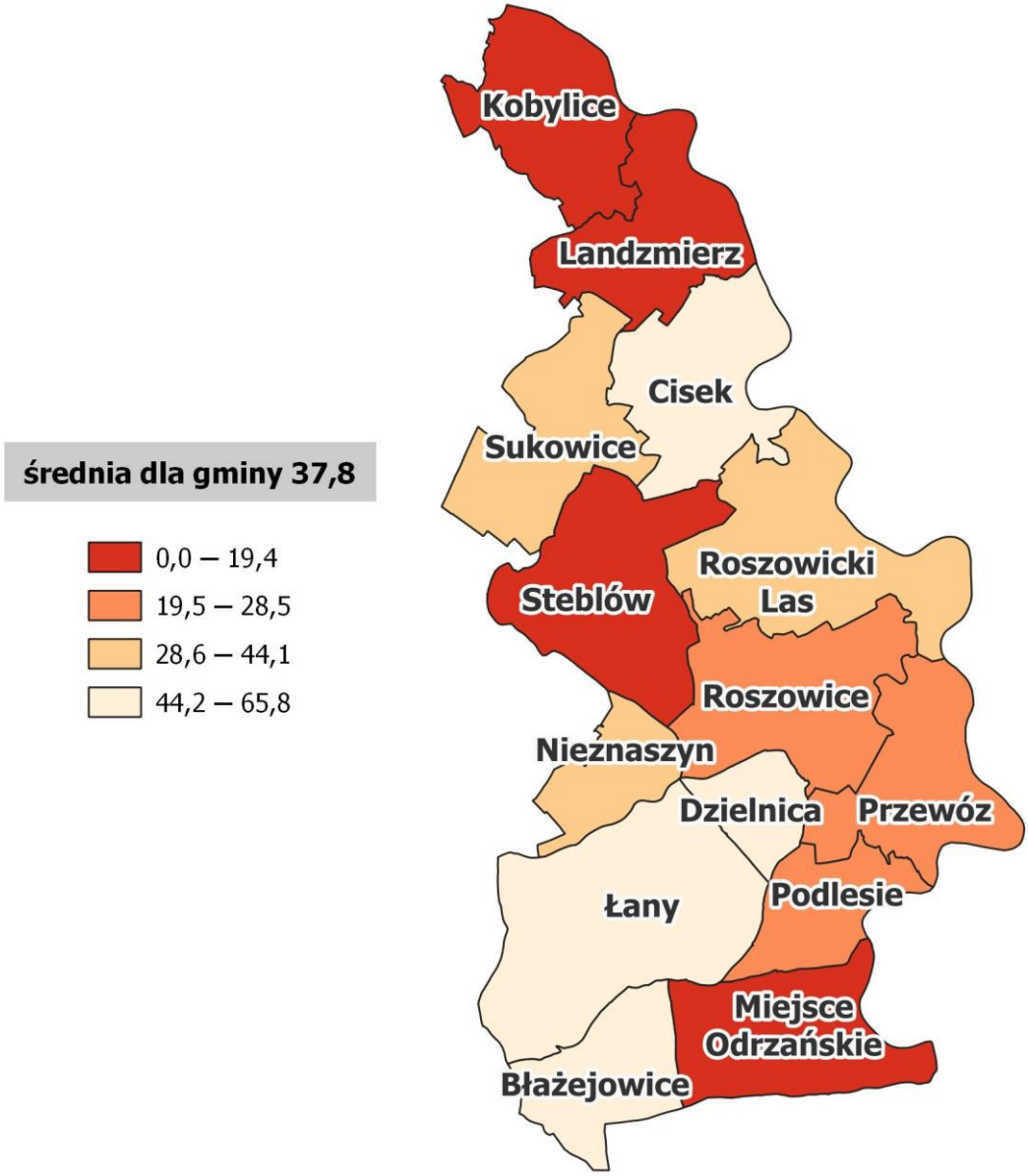

Źródło: opracowanie własne

Kolejna zmienna pozwoliła na ocenę poziomu aktywności społecznej młodzieży zamieszkującej gminę, w tej kwestii uwzględniono dane dotyczące osób zapisanych do szkolnych klubów sportowych odniesionych do liczby uczniów szkół.

Gminę zamieszkuje 353 uczniów, a 44 z nich korzysta z dodatkowych zajęć sportowych. W przypadku młodocianych mieszkańców sołectw Błażejowice, Łany, Miejsce Odrzańskie oraz Roszowice, żadna z osób nie jest zapisana do klubów sportowych. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne najwięcej uczestników zajęć dodatkowych zamieszkuje miejscowość Cisek. Natomiast w odniesieniu do liczby młodych mieszkańców najwyższy ich udział dotyczy sołectwa Landzmierz.

Tabela 13 Uczestnicy zajęć sportowych w gminie Cisek.

Obszar porównawczy		Liczba uczniów	Liczba osób zapisanych do klubów sportowych	Uczestnicy zajęć sportowych
Obszar 1	Błażejowice	14	0	**0,0%**
Obszar 2	Cisek	73	16	**21,9%**
Obszar 3	Dzielnica	16	3	**18,8%**
Obszar 4	Kobylice	34	2	**5,9%**
Obszar 5	Landzmierz	43	10	**23,3%**
Obszar 6	Łany	25	0	**0,0%**
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	8	0	**0,0%**
Obszar 8	Nieznaszyn	12	1	**8,3%**
Obszar 9	Podlesie	7	1	**14,3%**
Obszar 10	Przewóz	28	5	**17,9%**
Obszar 11	Roszowice	15	0	**0,0%**
Obszar 12	Roszowicki Las	36	2	**5,6%**
Obszar 13	Steblów	26	3	**11,5%**
Obszar 14	Sukowice	16	1	**6,3%**
Średnia	**Gmina**	**353**	**44**	**12,5%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 11 Uczestnicy zajęć sportowych w gminie Cisek.

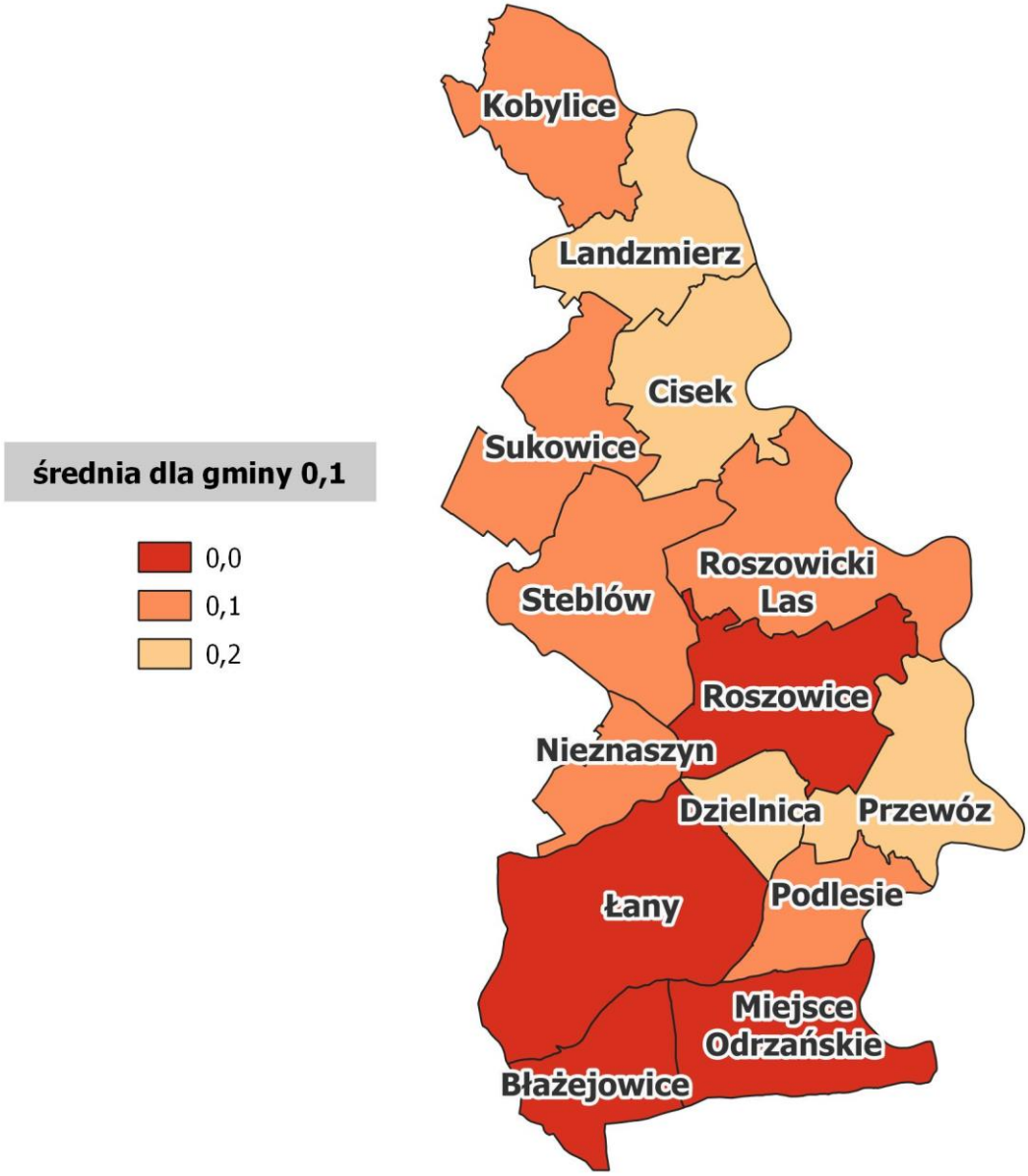

Źródło: opracowanie własne

3.5 Wskaźniki gospodarcze

W ramach analizy w obszarze gospodarczym poddano ocenie wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych, które obrazują rozwój przedsiębiorczości w gminie oraz poziom aktywności gospodarczej mieszkańców. Wysoki poziom aktywności gospodarczej może wskazywać na korzystne warunki dla inwestycji, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wzrost gospodarczy gminy. Natomiast niski poziom aktywności gospodarczej może sugerować ograniczenia w rozwoju sektora prywatnego, braki w przedsiębiorczości mieszkańców oraz niedostateczne możliwości ekonomiczne.

Na terenie gminy Cisek w 2022 r. zarejestrowanych było 181 podmiotów gospodarczych. Pierwszy z badanych wskaźników odnosi się do liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika dla gminy jest równa 34,6. Sytuacja korzystna, a zatem wartości najwyższe dotyczą sołectw Kobylice (56,8 podmiotów na 1000 mieszkańców) oraz Roszowice (55,8 podmiotów na 1000 mieszkańców). W siedmiu sołectwach odnotowano wartość niższą niż średnia dla gminy (Cisek, Dzielnica, Łany, Miejsce Odrzańskie, Podlesie, Przewóz, Roszowicki Las).

Tabela 14 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		**Liczba mieszkańców**	**Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych**	**Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców**
Obszar 1	Błażejowice	224	10	44,6
Obszar 2	Cisek	1 079	33	30,6
Obszar 3	Dzielnica	233	5	21,5
Obszar 4	Kobylice	475	27	56,8
Obszar 5	Landzmierz	522	23	44,1
Obszar 6	Łany	591	16	27,1
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	6	26,0
Obszar 8	Nieznaszyn	172	6	34,9
Obszar 9	Podlesie	185	5	27,0
Obszar 10	Przewóz	304	10	32,9
Obszar 11	Roszowice	197	11	55,8
Obszar 12	Roszowicki Las	488	14	28,7
Obszar 13	Steblów	232	9	38,8
Obszar 14	Sukowice	303	6	19,8
Średnia	**Gmina**	**5 236**	**181**	**34,6**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 12 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

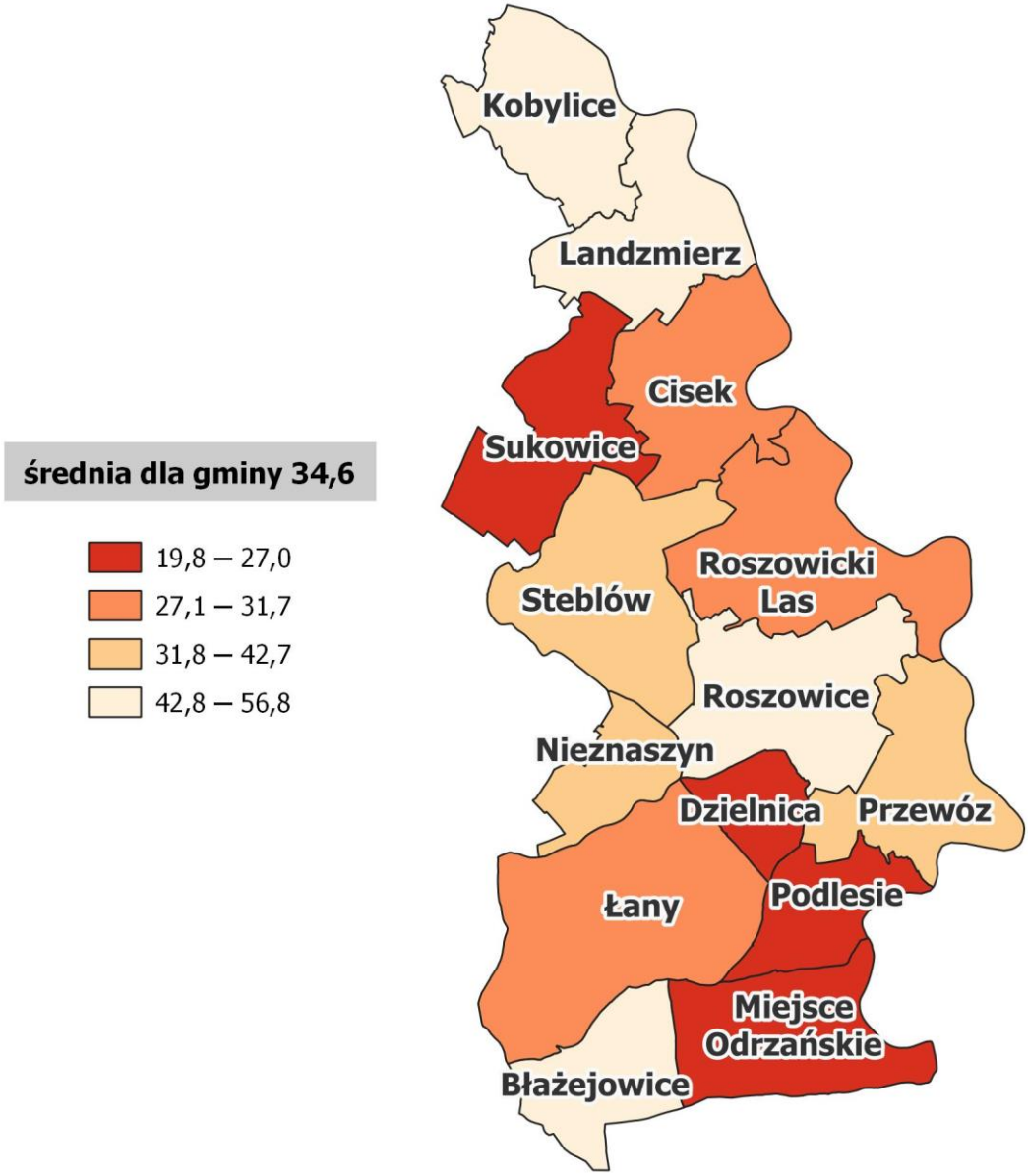

Źródło: opracowanie własne

Kolejna zmienna, wzięta pod uwagę, umożliwia określenie tendencji przedsiębiorczości oraz poziomu aktywności gospodarczej w gminie. W analizie uwzględniono różnice między nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi przeliczoną na 1000 mieszkańców. W 2022 r. różnica ta w gminie Cisek wyniosła 3, co w stosunku do liczby mieszkańców dało 0,57. W czterech z sołectw wskaźnik przyjął wartość ujemną, co oznacza, że liczba wyrejestrowanych była wyższa od liczby nowo zarejestrowanych podmiotów na ich terenie (Błażejowice, Cisek, Dzielnica i Steblów).

Tabela 15 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Obszar porównawczy		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	0	1	-4,46
Obszar 2	Cisek	1	3	-1,85
Obszar 3	Dzielnica	0	1	-4,29
Obszar 4	Kobylice	3	1	4,21
Obszar 5	Landzmierz	3	2	1,92
Obszar 6	Łany	0	0	0,00
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	1	0	4,33
Obszar 8	Nieznaszyn	0	0	0,00
Obszar 9	Podlesie	1	0	5,41
Obszar 10	Przewóz	0	0	0,00
Obszar 11	Roszowice	2	0	10,15
Obszar 12	Roszowicki Las	1	0	2,05
Obszar 13	Steblów	0	1	-4,31
Obszar 14	Sukowice	0	0	0,00
Średnia	**Gmina**	**12**	**9**	**0,57**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 13 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

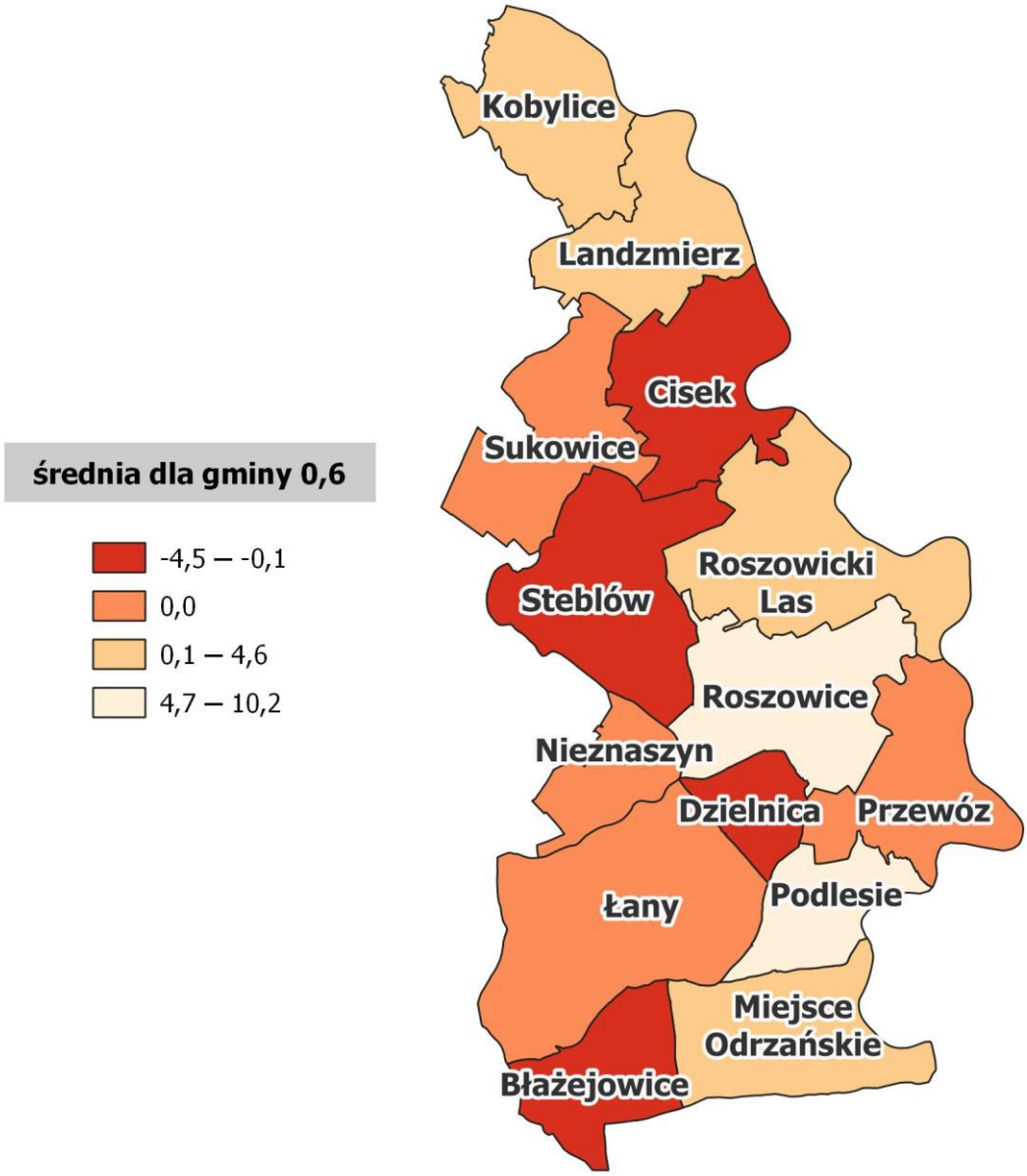

Źródło: opracowanie własne

3.6 Wskaźniki środowiskowe

W ramach badań diagnostycznych w sferze środowiskowej skoncentrowano się na kwestiach dotyczących stanu i jakości środowiska naturalnego, które mają wpływ na jakość życia w gminie. Główne obszary analizy obejmowały dane związane z niebezpiecznymi wyrobami azbestowymi, obszarami zamieszkałymi znajdującymi się w strefach zagrożonych hałasem drogowym i kolejowym, oraz jakością powietrza i źródłami jego zanieczyszczeń.

Azbest był jednym z najpopularniejszych i najtańszych surowców używanych do produkcji materiałów budowlanych w drugiej połowie XX wieku. Jednak po ustaleniu jego szkodliwości dla zdrowia,

wprowadzono ustawę o zakazie stosowania wyrobów zawierających ten surowiec (z 19 czerwca 1997 r.) oraz rozporządzenie dotyczące bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów azbestowych (z 14 sierpnia 1998 r.). Mimo wprowadzonych obowiązkowych zakazów stosowania azbestu, wiele obiektów wybudowanych przed wejściem w życie tych regulacji wciąż zawiera materiały zawierające szkodliwy surowiec. Jest to wynik długiego okresu, w którym azbest był powszechnie stosowany w budownictwie i infrastrukturze, a także braku świadomości dotyczącej jego zagrożeń dla zdrowia.

W gminie od 2008 roku obowiązuje *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Cisek na lata 2008-2032*. Gmina korzysta z dotacji oraz przeznacza środki własne na usuwanie i unieszkodliwienie odpadów azbestowych, w tym z prywatnych posesji.

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją, masa azbestu na nieruchomościach, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe wynosi 371 990 kg. Na potrzeby analizy oraz zobrazowania występowania problemu na każdej z porównywanych jednostek wykorzystany został wskaźnik masy wyrobów azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca. Wskaźnik dla obszaru całej gminy przyjął wartość równą 71kg/mieszkańca. *Większą niż w całej gminie masę azbestu przypadającą na mieszkańca odnotowano w sołectwach Błażejowice – 282,6 kg, Łany – 144,9 kg, Miejsce Odrzańskie – 280,7 kg, Nieznaszyn – 219,6 oraz Przewóz – 76,6 kg.*

Tabela 16 Zidentyfikowana masa azbestu na nieruchomościach w przeliczeniu na mieszkańca.

Obszar porównawczy		Liczba mieszkańców	Masa azbestu na nieruchomościach, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe [kg]	Ilość wyrobów/ mieszkańca [kg/mieszkańca]
Obszar 1	Błażejowice	224	63 300	**282,6**
Obszar 2	Cisek	1 079	14 685	**13,6**
Obszar 3	Dzielnica	233	10 025	**43,0**
Obszar 4	Kobylice	475	14 745	**31,0**
Obszar 5	Landzmierz	522	5 820	**11,1**
Obszar 6	Łany	591	85 650	**144,9**
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	231	64 845	**280,7**
Obszar 8	Nieznaszyn	172	37 770	**219,6**
Obszar 9	Podlesie	185	1 590	**8,6**
Obszar 10	Przewóz	304	23 295	**76,6**
Obszar 11	Roszowice	197	5 400	**27,4**
Obszar 12	Roszowicki Las	488	11 340	**23,2**
Obszar 13	Steblów	232	15 330	**66,1**
Obszar 14	Sukowice	303	18 195	**60,0**
Średnia	**Gmina**	**5 236**	371 990	**71,0**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 14 Zidentyfikowana masa azbestu na nieruchomościach w przeliczeniu na mieszkańca.

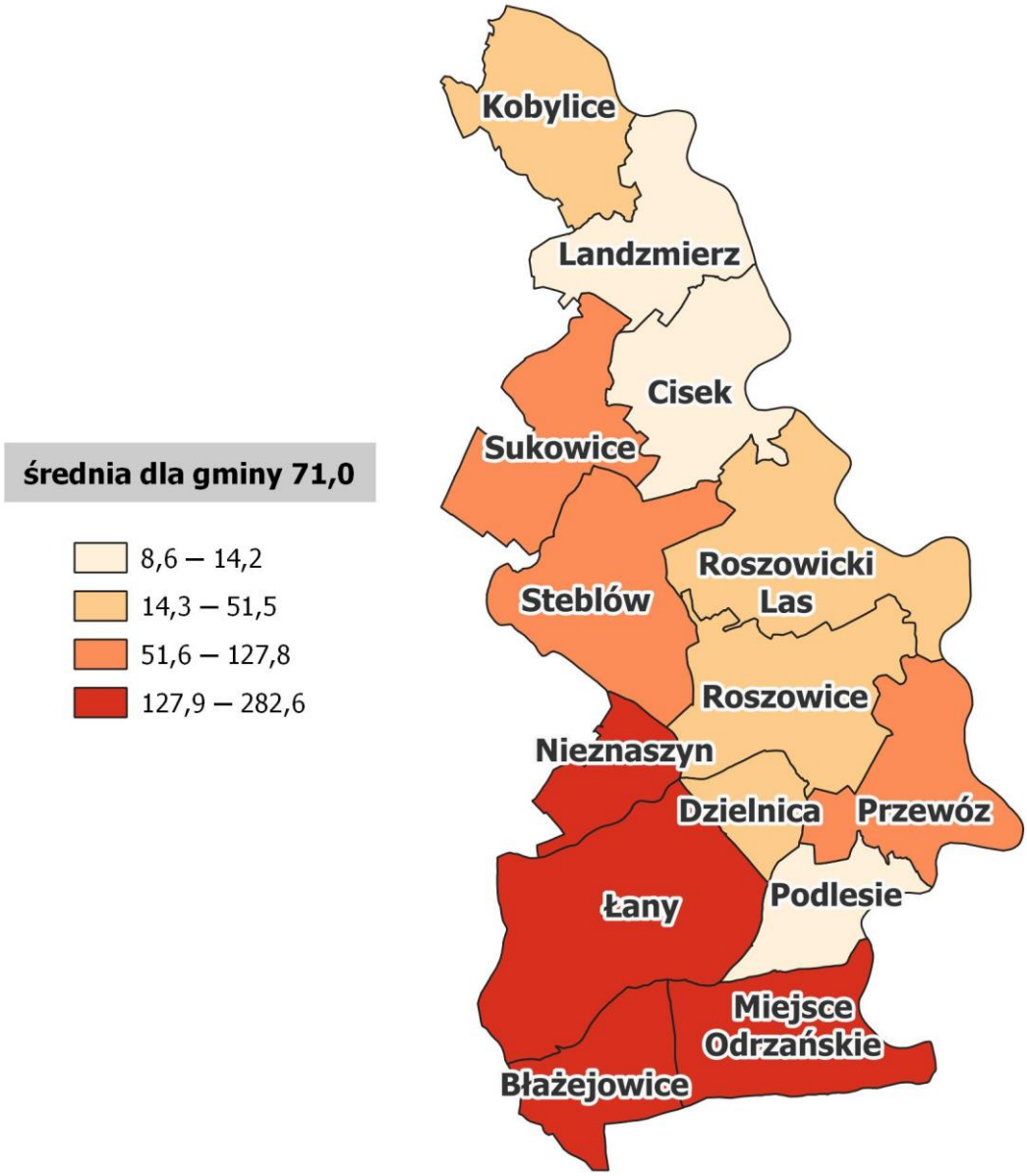

Źródło: opracowanie własne

W ramach sfery środowiskowej pod uwagę wzięto średni roczny poziom zanieczyszczeń powietrza odnotowany na każdym z obszarów porównawczych. Średnia ta dla obszaru całej gminy wyniosła 19,3, a w przypadku 6 sołectw była ona na wyższym poziomie. Dotyczy to sołectw: Cisek (19,7), Kobylice (19,9), Landzmierz (19,8), Miejsce Odrzańskie (19,6), Podlesie (19,6) oraz Roszowicki Las (19,6).

Tabela 17 Średnie roczne stężenie PM2.5

Obszar porównawczy		Średnie roczne stężenie PM2.5
Obszar 1	Błażejowice	17,8
Obszar 2	Cisek	19,7
Obszar 3	Dzielnica	19,2

Obszar porównawczy		Średnie roczne stężenie PM2.5
Obszar 4	Kobylice	19,9
Obszar 5	Landzmierz	19,8
Obszar 6	Łany	18,6
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	19,6
Obszar 8	Nieznaszyn	18,7
Obszar 9	Podlesie	19,6
Obszar 10	Przewóz	19,3
Obszar 11	Roszowice	19,1
Obszar 12	Roszowicki Las	19,6
Obszar 13	Steblów	19,1
Obszar 14	Sukowice	19,3
Średnia	**Gmina**	**19,3**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 15 Średnie roczne stężenie PM2.5.

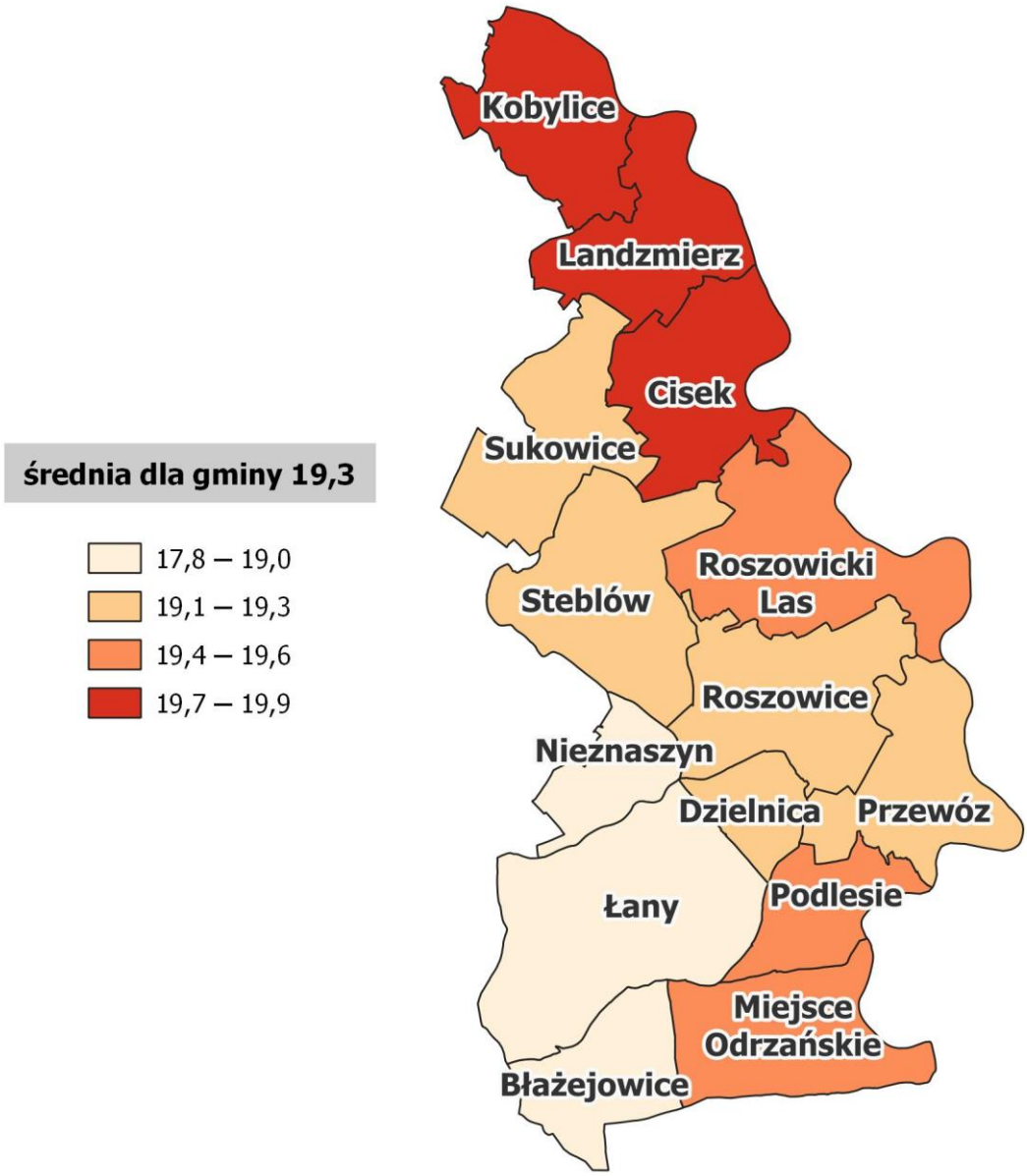

Źródło: opracowanie własne

W ramach analizy sfery środowiskowej pod kątem zanieczyszczeń powietrza szczególną uwagę zwrócono na źródła tych zanieczyszczeń, takie jak kotły na paliwa stałe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Celem analizy było zbadanie udziału gospodarstw domowych, których źródła ogrzewania są szkodliwe dla środowiska. Do przeprowadzenia analizy wykorzystano dane pochodzące z deklaracji złożonych przez mieszkańców gminy do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

W gminie łącznie złożonych zostało 1 877 deklaracji z czego w 1 512 wskazano paliwo stałe jako źródło ogrzewania gospodarstwa domowego – 80,6%. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w sołectwie Sukowice, gdzie ponad 90% domostw wciąż korzysta ze szkodliwych dla zdrowia i środowiska źródeł ciepła. Ponadto na obszarze jeszcze siedmiu sołectw udział ten jest większy niż w całej gminie – Błażejowice, Cisek, Dzielnica, Landzmierz, Miejsce Odrzańskie, Roszowice, Roszowicki Las. Wyróżnić należy Kobylice, gdzie odsetek domostw ogrzewanych kotłami na paliwo stałe jest najniższy i wynosi nieco ponad 60%.

Tabela 18 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.

Obszar porównawczy		**Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła (suma) podział wg rodzaju:**	**Ilość punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe**	**Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe**
Obszar 1	Błażejowice	83	68	81,9%
Obszar 2	Cisek	375	317	84,5%
Obszar 3	Dzielnica	75	62	82,7%
Obszar 4	Kobylice	204	125	61,3%
Obszar 5	Landzmierz	166	141	84,9%
Obszar 6	Łany	220	174	79,1%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	87	73	83,9%
Obszar 8	Nieznaszyn	74	58	78,4%
Obszar 9	Podlesie	66	51	77,3%
Obszar 10	Przewóz	83	64	77,1%
Obszar 11	Roszowice	63	56	88,9%
Obszar 12	Roszowicki Las	155	130	83,9%
Obszar 13	Steblów	100	78	78,0%
Obszar 14	Sukowice	126	115	91,3%
Średnia	**Gmina**	**1 877**	**1 512**	**80,6%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 16 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.

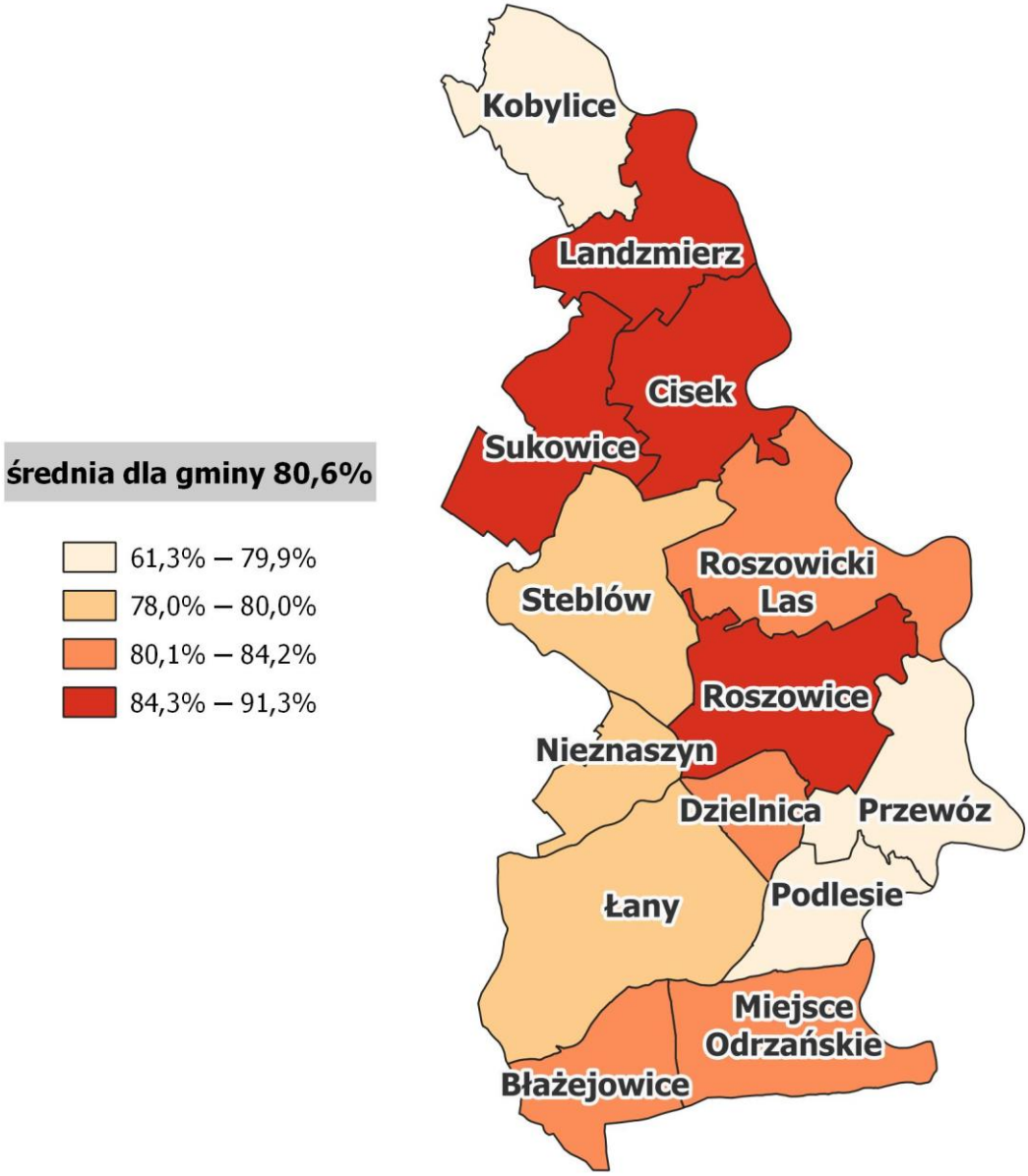

Źródło: opracowanie własne

3.7 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się na zidentyfikowaniu ograniczeń przestrzennych w poszczególnych obszarach oraz na analizie dostępności do usług społecznych, przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych, a także dostępności komunikacyjnej, czy udziale powierzchni biologicznie czynnej. Analiza tych wskaźników umożliwia ocenę stanu i jakości przestrzeni publicznej oraz dostępności do usług i infrastruktury w różnych obszarach gminy. Wyniki analizy mogą służyć jako podstawa do podejmowania działań mających na celu poprawę dostępności, dostosowania przestrzeni publicznych i infrastruktury do potrzeb społecznych oraz zwiększenie mobilności i komfortu mieszkańców.

Dostępność do usług publicznych stanowi istotny element zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańcom gminy. Analizując ten wskaźnik, zbadano dostępność placówek takich jak apteki, banki, biblioteki, placówki pocztowe, urzędy, instytucje kultury czy świetlice. Analizowana zmienna prezentuje stosunek liczby instytucji pełniących usługi publiczne do liczby mieszkańców. Wskaźnik dostępności do usług publicznych w gminie Cisek przyjął wartość równą 3,6. Natomiast najmniej korzystna sytuacja dotyczy sołectw, w których dostępność ta jest na najniższym poziomie, a są to Landzmierz (1,9), Roszowicki Las (2,0) oraz Kobylice (2,1).

Tabela 19 Dostępność punktów usług publicznych.

Obszar porównawczy		Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność punktów usług publicznych
Obszar 1	Błażejowice	1	224	4,5
Obszar 2	Cisek	5	1 079	4,6
Obszar 3	Dzielnica	1	233	4,3
Obszar 4	Kobylice	1	475	2,1
Obszar 5	Landzmierz	1	522	1,9
Obszar 6	Łany	2	591	3,4
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	1	231	4,3
Obszar 8	Nieznaszyn	1	172	5,8
Obszar 9	Podlesie	1	185	5,4
Obszar 10	Przewóz	1	304	3,3
Obszar 11	Roszowice	1	197	5,1
Obszar 12	Roszowicki Las	1	488	2,0
Obszar 13	Steblów	1	232	4,3
Obszar 14	Sukowice	1	303	3,3
Średnia	**Gmina**	**19**	**5 236**	**3,6**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 17 Dostępność punktów usług publicznych.

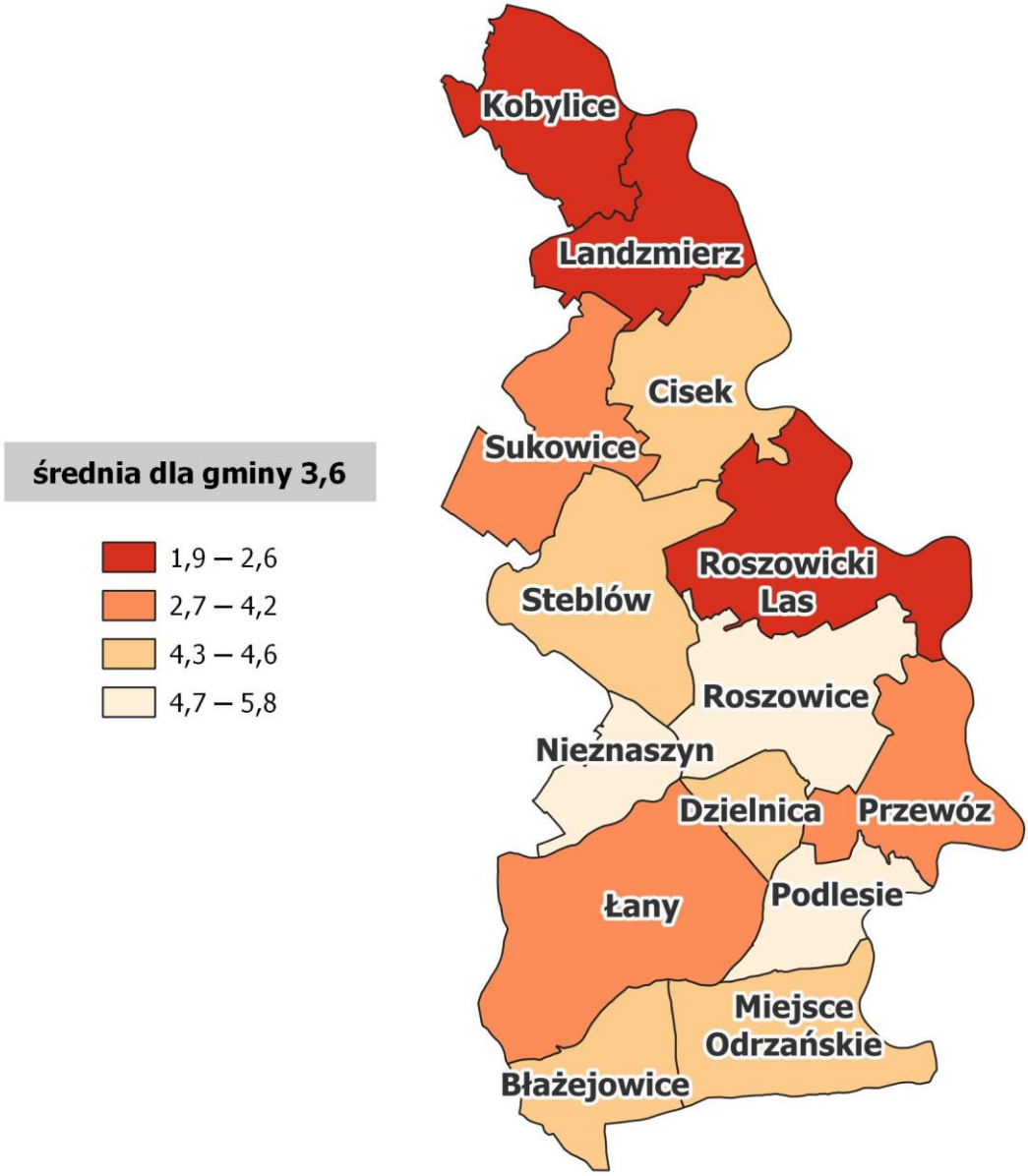

Źródło: opracowanie własne

Obecność terenów rekreacyjnych w bliskiej okolicy miejsca zamieszkania ma istotny wpływ na komfort życia mieszkańców gminy, a także podnosi atrakcyjność osiedleńczą obszaru.

W ramach analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeprowadzono ocenę dostępności terenów rekreacyjnych w gminie Cisek oraz w wybranych obszarach porównawczych. Badany wskaźnik wyraża stosunek liczby terenów rekreacyjnych do ogólnej powierzchni danego obszaru, co daje obraz gęstości występowania terenów o charakterze rekreacyjnym.

W gminie Cisek, łączna liczba terenów rekreacyjnych, takich jak place zabaw, siłownie terenowe, obszary z obiektami małej architektury oraz miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe, wynosi 46. Stosunek tej liczby do całej powierzchni gminy wyrażony wskaźnikiem przyjmuje wartość 0,65. Wartość wskaźnika niższą niż dla gminy odnotowano w siedmiu sołectwach: Błażejowice (0,28), Kobylice (0,60), Łany (0,53), Przewóz (0,60), Roszowice (0,48), Roszowicki Las (0,27) oraz Steblów (0,30). Natomiast wartość najwyższa dotyczy sołectwa Dzielnica i wynosi 1,63.

Tabela 20 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.

Obszar porównawczy		Liczba terenów rekreacyjnych	powierzchnia [km2]	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
Obszar 1	Błażejowice	1	3,6	0,28
Obszar 2	Cisek	6	5,3	1,12
Obszar 3	Dzielnica	3	1,8	1,63
Obszar 4	Kobylice	3	5,0	0,60
Obszar 5	Landzmierz	4	4,9	0,81
Obszar 6	Łany	5	9,5	0,53
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	4	5,3	0,75
Obszar 8	Nieznaszyn	3	2,4	1,26
Obszar 9	Podlesie	3	2,9	1,04
Obszar 10	Przewóz	3	5,0	0,60
Obszar 11	Roszowice	3	6,3	0,48
Obszar 12	Roszowicki Las	2	7,3	0,27
Obszar 13	Steblów	2	6,7	0,30
Obszar 14	Sukowice	4	5,0	0,79
Gmina		**46**	**71,1**	**0,65**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 18 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.

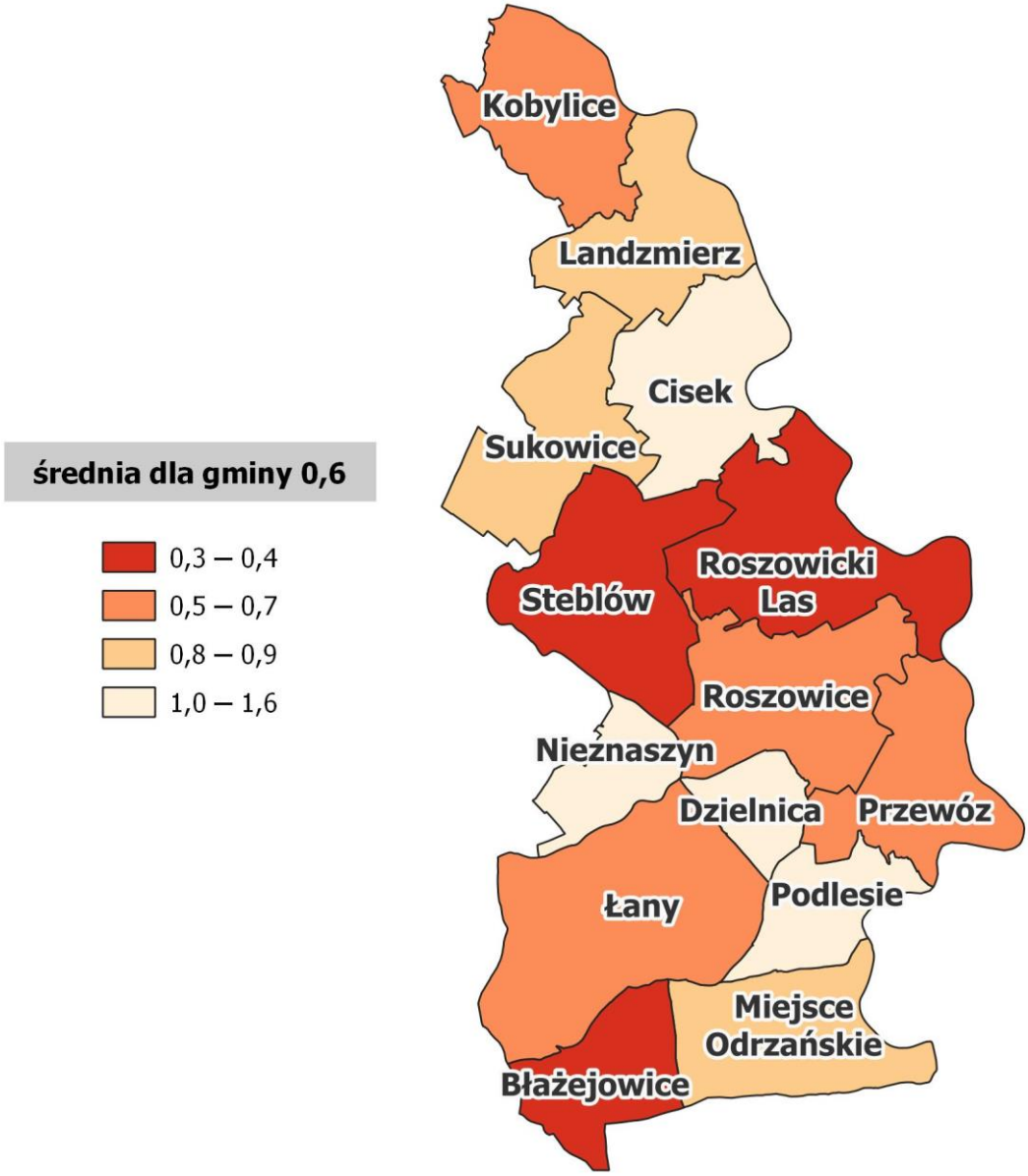

Źródło: opracowanie własne

W analizie przeprowadzono badanie dotyczące dostępności komunikacyjnej, wykorzystując wskaźnik rozmieszczenia przystanków komunikacji zbiorowej na terenie gminy. Analizowana zmienna przedstawia stosunek liczby przystanków komunikacji zbiorowej do powierzchni porównywanych obszarów. Na terenie gminy Cisek ulokowanych jest 47 przystanków, a wskaźnik przyjmuje wartość 0,66. Najwyższy poziom dostępności komunikacyjnej odnotowano w sołectwie Nieznaszyn – 1,28. Sytuacja jest niekorzystna w przypadku sołectw Błażejowice, Dzielnica, Kobylice, Łany, Podlesie, Przewóz oraz Steblów, gdzie dostępność ta jest niższa niż średni jej poziom w gminie.

Wielu mieszkańców uzależnia swoje codzienne przemieszczanie się od transportu zbiorowego, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół, osób nieposiadających własnych

samochodów oraz osób starszych. W związku z tym, niska dostępność do infrastruktury transportowej oraz słabe skomunikowanie mogą wpłynąć negatywnie na wykluczenie transportowe mieszkańców.

Tabela 21 Dostępność komunikacyjna w gminie.

Obszar porównawczy		Liczba przystanków	powierzchnia [km2]	Dostępność komunikacyjna (l.przystanków/powierzchnia)
Obszar 1	Błażejowice	1	3,6	0,28
Obszar 2	Cisek	5	5,3	0,94
Obszar 3	Dzielnica	1	1,8	0,54
Obszar 4	Kobylice	2	5,0	0,40
Obszar 5	Landzmierz	5	4,9	1,01
Obszar 6	Łany	5	9,5	0,53
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	5	5,3	0,94
Obszar 8	Nieznaszyn	3	2,4	1,26
Obszar 9	Podlesie	1	2,9	0,35
Obszar 10	Przewóz	2	5,0	0,40
Obszar 11	Roszowice	5	6,3	0,79
Obszar 12	Roszowicki Las	5	7,3	0,68
Obszar 13	Steblów	2	6,7	0,30
Obszar 14	Sukowice	5	5,0	0,99
Gmina		**47**	**71,1**	0,66

Źródło: opracowanie własne

Grafika 19 Dostępność komunikacyjna w gminie.

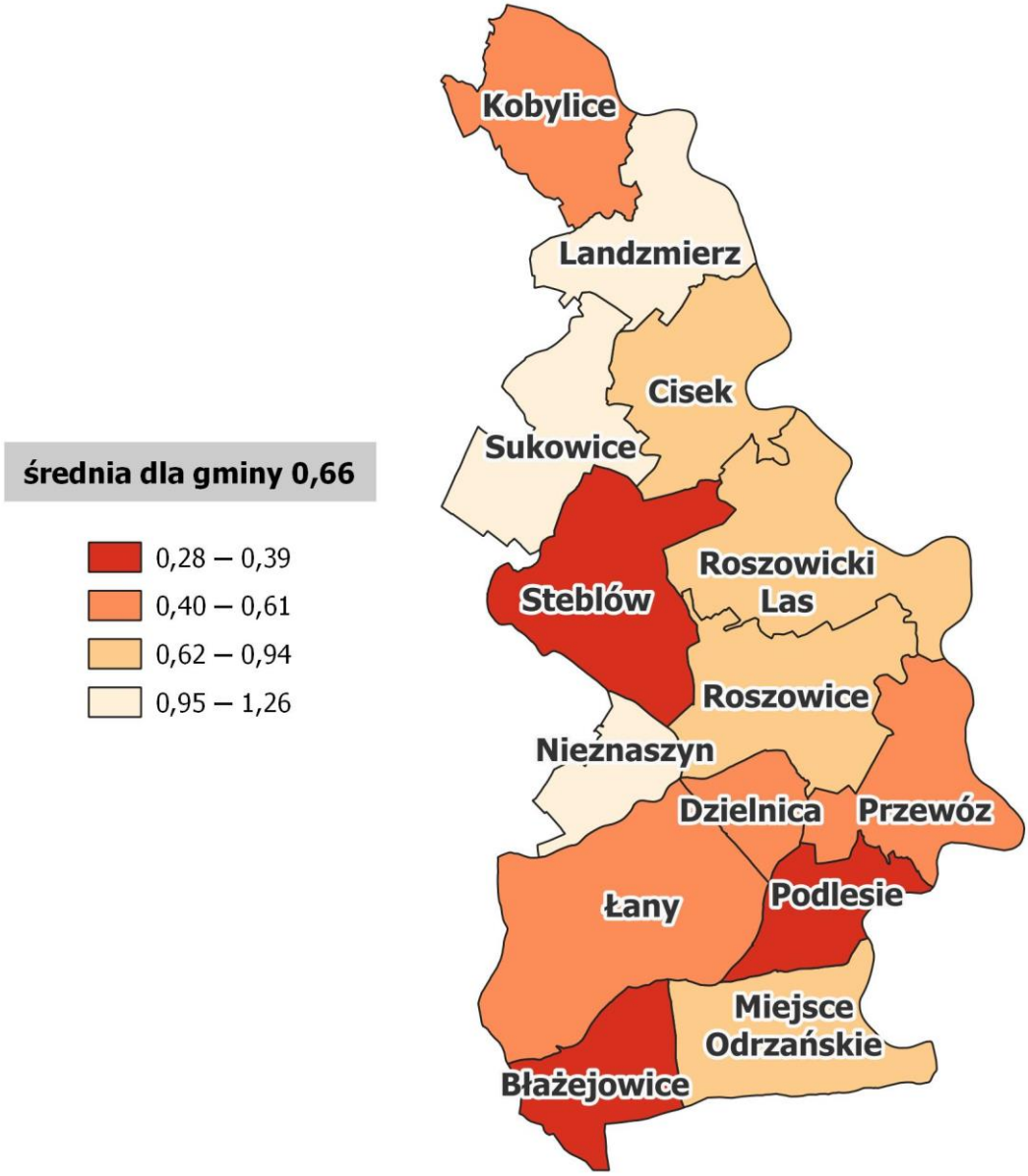

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym istotnym czynnikiem, który ma wpływ na jakość życia mieszkańców gminy jest dostęp do placówek świadczących opiekę zdrowotną. W celu analizy tej kwestii, dokonano oceny dostępności usług zdrowotnych w gminie oraz jej poszczególnych obszarach, uwzględniając liczbę podmiotów opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców. Na terenie całej gminy funkcjonuje 9 podmiotów świadczących usługi zdrowotne (wg. Sekcji PKD nr 86), a wskaźnik przyjmuje wartość 1,7. Najwyższy poziom dostępności do tego rodzaju usług odnotowano w sołectwie Kobylice – 8,4. Na terenie większości (9) sołectw nie prowadzi takiej działalności żaden podmiot, a w sołectwie Cisek dostępność ta jest ograniczona (wartość wskaźnika – 0,9).

Tabela 22 Dostępność do opieki zdrowotnej w gminie Cisek.

Obszar porównawczy		Liczba podmiotów opieki zdrowotnej wg PKD (86)	Liczba mieszkańców	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców
Obszar 1	Błażejowice	0	224	0,0
Obszar 2	Cisek	1	1 079	0,9
Obszar 3	Dzielnica	0	233	0,0
Obszar 4	Kobylice	4	475	8,4
Obszar 5	Landzmierz	2	522	3,8
Obszar 6	Łany	1	591	1,7
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	0	231	0,0
Obszar 8	Nieznaszyn	0	172	0,0
Obszar 9	Podlesie	0	185	0,0
Obszar 10	Przewóz	0	304	0,0
Obszar 11	Roszowice	1	197	5,1
Obszar 12	Roszowicki Las	0	488	0,0
Obszar 13	Steblów	0	232	0,0
Obszar 14	Sukowice	0	303	0,0
Gmina		**9**	**5 236**	**1,7**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 20 Dostępność do opieki zdrowotnej w gminie Cisek.

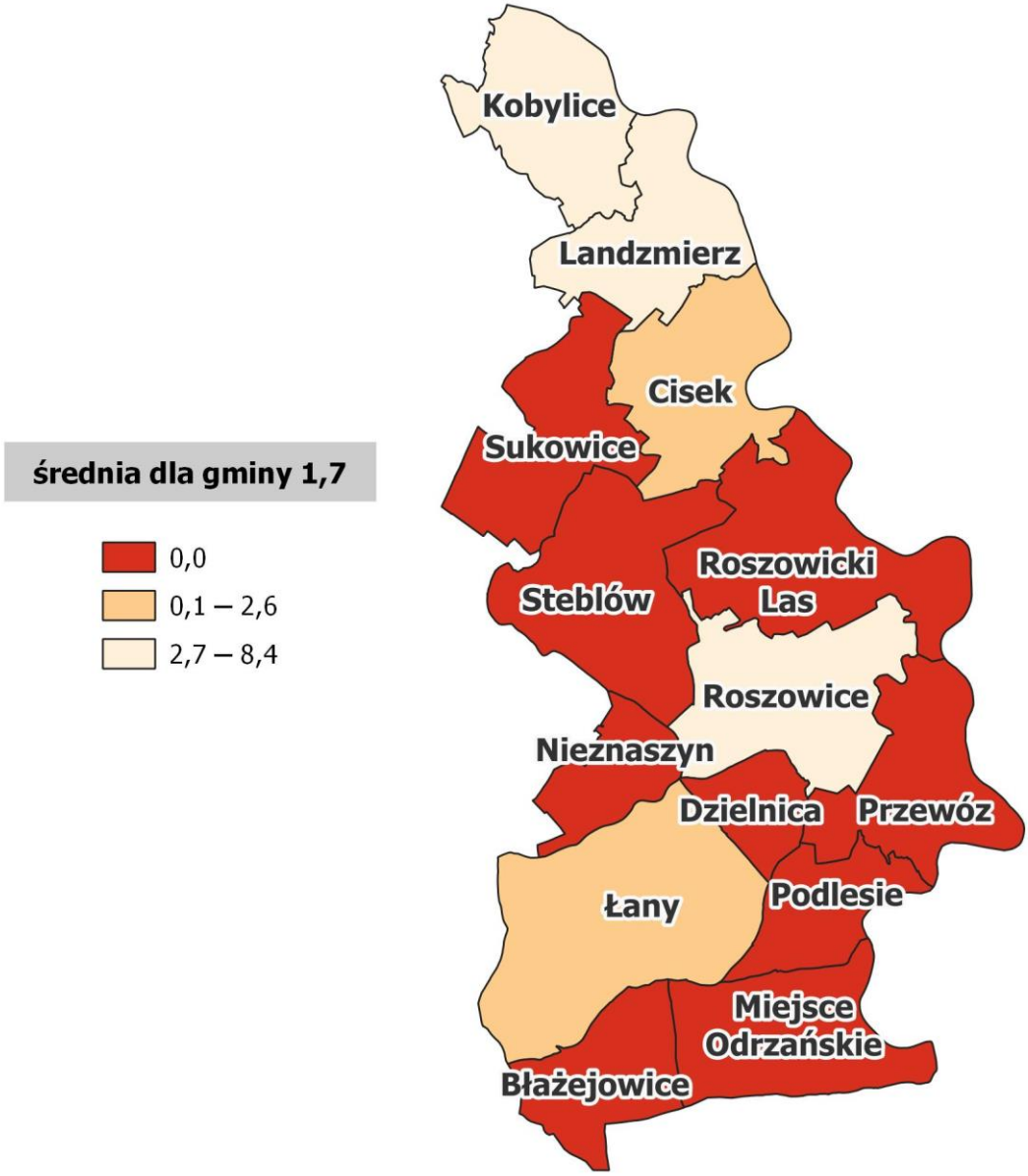

Źródło: opracowanie własne

Ostatnim aspektem analizy w kontekście przestrzenno-funkcjonalnym jest udział powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni gminy oraz w jej poszczególnych obszarach. Powierzchnia biologicznie czynna odnosi się do obszarów niezabudowanych, takich jak łąki, pola uprawne, zakrzewienia itp. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, innymi słowy terenów niezabudowanych i nie zajętych innym sposobem użytkowania pełni ważną rolę zarówno w kwestii jakości życia mieszkańców, atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym i rekreacyjnym, ale również pozytywnie wpływa na stan środowiska naturalnego i jakość powietrza w gminie. Powierzchnia gminy Cisek to w 98,8% powierzchnia biologicznie czynna. Najniższa wartość wskaźnika

dotyczy sołectwa Dzielnica, którego teren to w 97,2% powierzchnia biologicznie czynna. W pozostałych jednostkach udział tej powierzchni jest bardzo podobny i mieści się w przedziale 98% – 99,4%.

Tabela 23 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.

Obszar porównawczy		Tereny biologicznie czynna [m²]	Powierzchnia [m²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
Obszar 1	Błażejowice	3 533 014	3 571 026	98,9%
Obszar 2	Cisek	5 237 390	5 346 959	98,0%
Obszar 3	Dzielnica	1 788 958	1 841 087	97,2%
Obszar 4	Kobylice	4 924 751	4 986 785	98,8%
Obszar 5	Landzmierz	4 877 798	4 927 240	99,0%
Obszar 6	Łany	9 313 225	9 462 818	98,4%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	5 279 292	5 333 192	99,0%
Obszar 8	Nieznaszyn	2 349 552	2 387 075	98,4%
Obszar 9	Podlesie	2 867 778	2 898 445	98,9%
Obszar 10	Przewóz	4 894 658	4 990 619	98,1%
Obszar 11	Roszowice	6 262 067	6 303 838	99,3%
Obszar 12	Roszowicki Las	7 253 618	7 322 840	99,1%
Obszar 13	Steblów	6 622 782	6 677 442	99,2%
Obszar 14	Sukowice	4 999 785	5 031 452	99,4%
	Gmina	**70 204 668**	**71 080 818**	**98,8%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 21 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.

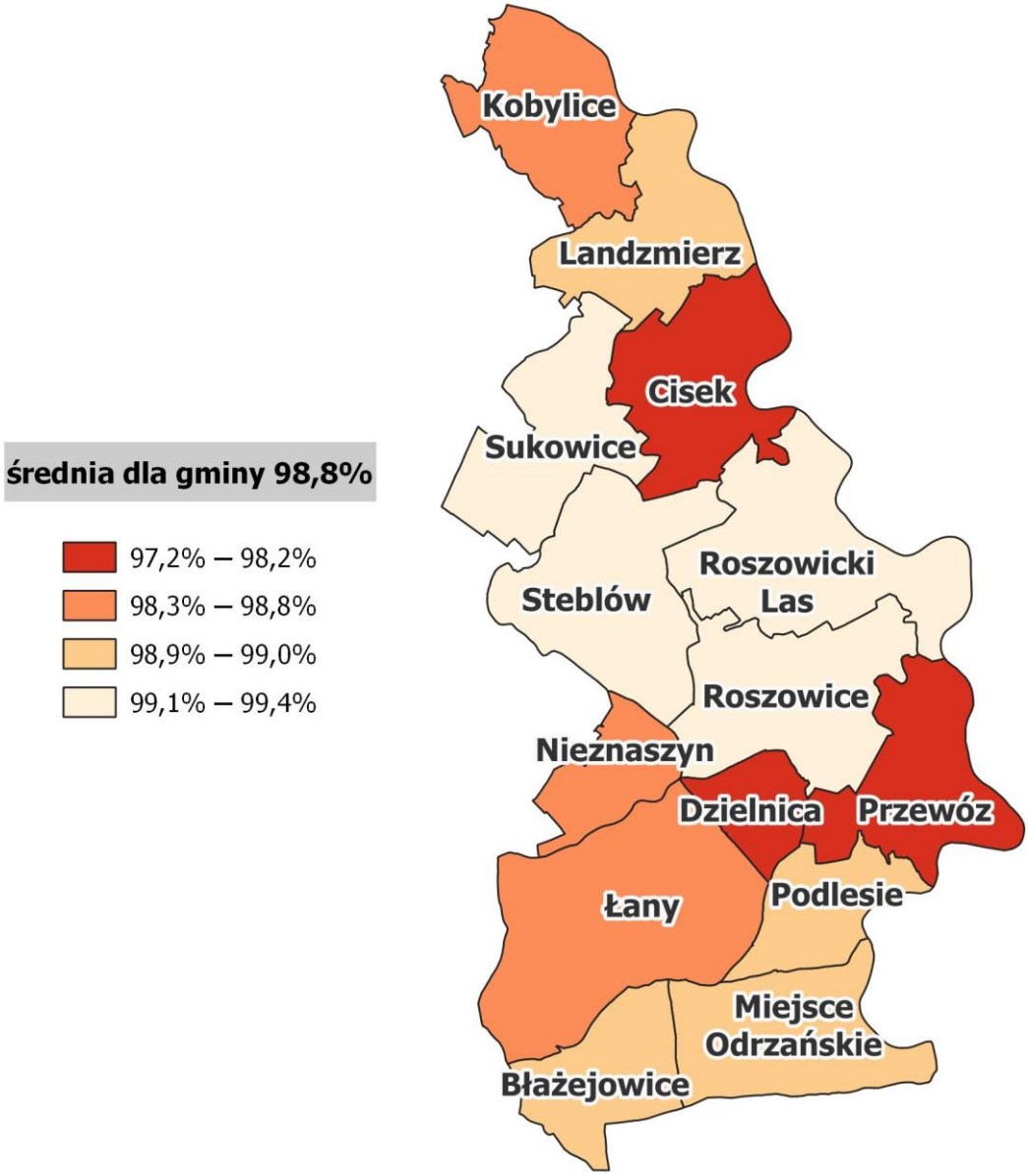

Źródło: opracowanie własne

3.8 Wskaźniki techniczne

W ocenie sytuacji gminy w sferze technicznej uwzględniono zmienne odnoszące się do obiektów zabytkowych w gminie, budynków publicznych, w których zidentyfikowano potrzebę przeprowadzenia termomodernizacji oraz takich, które wymagają dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami, a także kwestie dostępności do łącza internetowego na terenie gminy.

W gminie Cisek łącznie znajduje się 13 obiektów uznanych za zabytkowe. Wskaźnik odnoszący się do ich liczby w przeliczeniu na kilometr kwadratowy powierzchni gminy przyjmuję wartość równą 0,18. Najwięcej zabytków znajduje się w sołectwie Miejsce Odrzańskie – 4 obiekty, co w przeliczeniu na

powierzchnie daje wartość wskaźnika najwyższą z wszystkich porównywanych jednostek – 0,75. Ponadto sołectwami, na których znajduję się minimum jeden obiekt zabytkowy, a wartość wskaźnika jest wyższa niż dla gminy są: Błażejowice, Cisek, Łany, Przewóz i Steblów.

Obiekty o znaczeniu zabytkowym są ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i historycznego. Aby zachować ich autentyczność i wartość, niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu ich ochronę i konserwację. Proces ten często wymaga znacznych nakładów finansowych na regularne badania, konserwację, renowację oraz monitoring stanu tych obiektów.

Tabela 24 Liczba zabytków w gminie Cisek.

Obszar porównawczy		Liczba zabytków	Powierzchnia [m²]	Liczba zabytków na km²
Obszar 1	Błażejowice	1	3,6	0,28
Obszar 2	Cisek	1	5,3	0,19
Obszar 3	Dzielnica	0	1,8	0,00
Obszar 4	Kobylice	0	5,0	0,00
Obszar 5	Landzmierz	0	4,9	0,00
Obszar 6	Łany	3	9,5	0,32
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	4	5,3	0,75
Obszar 8	Nieznaszyn	0	2,4	0,00
Obszar 9	Podlesie	0	2,9	0,00
Obszar 10	Przewóz	1	5,0	0,20
Obszar 11	Roszowice	0	6,3	0,00
Obszar 12	Roszowicki Las	1	7,3	0,14
Obszar 13	Steblów	2	6,7	0,30
Obszar 14	Sukowice	0	5,0	0,00
Gmina		**13**	**71,1**	**0,18**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 22 Liczba zabytków w gminie Cisek.

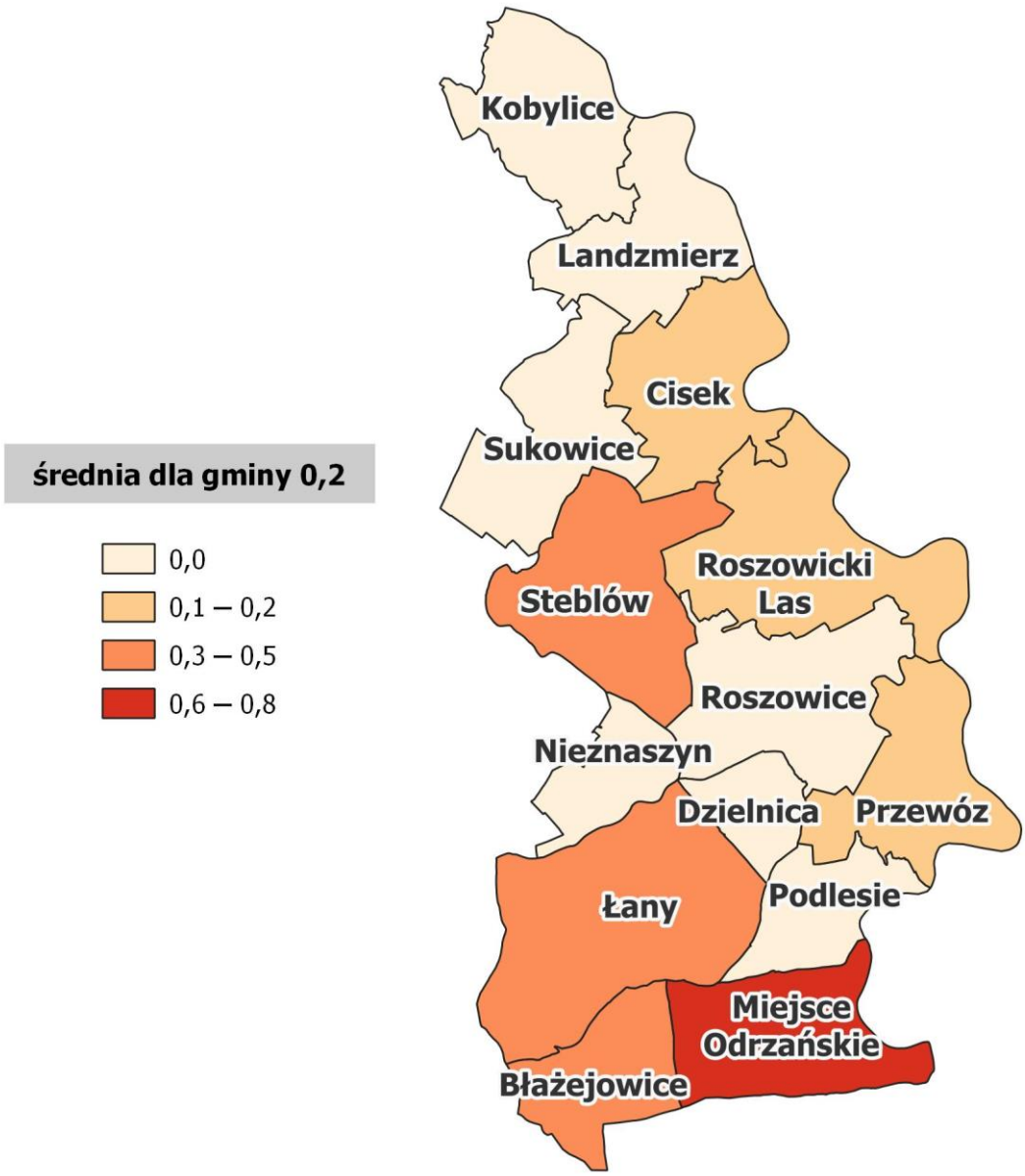

Źródło: opracowanie własne

Analiza kolejnych zmiennych pozwoliła na badanie istniejących rozwiązań, które umożliwiają efektywne korzystanie z obiektów użyteczności publicznej. W tym kontekście, uwzględniono dane dotyczące termomodernizacji tych obiektów oraz poziomu dostosowania ich do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. Ogólna liczba obiektów użyteczności publicznej w gminie wynosi 22, a najwięcej z nich ulokowanych jest na terenie miejscowości Cisek (5 obiektów), czego powodem jest fakt, iż Cisek stanowi centrum administracyjne gminy.

Spośród wszystkich budynków o tym przeznaczeniu zaledwie 2 nie wymagają termomodernizacji. W przypadku pozostałych 20 (91%) budynków niezbędne jest podjęcie prac w tym zakresie. Jeszcze

bardziej niekorzystną sytuację odnotowano w przypadku dostosowania tych obiektów do osób ze szczególnymi potrzebami. Jak wynika z danych udostępnionych przez Urząd Gminy Cisek, wszystkie z funkcjonujących na terenie gminy obiektów o charakterze publicznym wymaga dostosowań w zakresie dostępności.

Tabela 25 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania do osób ze szczególnym potrzebami oraz dostosowania w zakresie termomodernizacji.

Obszar porównawczy		Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	**Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji**	liczba obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	**Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami**
Obszar 1	Błażejowice	1	1	100%	1	100%
Obszar 2	Cisek	5	5	100%	5	100%
Obszar 3	Dzielnica	1	1	100%	1	100%
Obszar 4	Kobylice	1	1	100%	1	100%
Obszar 5	Landzmierz	2	1	50%	2	100%
Obszar 6	Łany	3	3	100%	3	100%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	1	1	100%	1	100%
Obszar 8	Nieznaszyn	1	1	100%	1	100%
Obszar 9	Podlesie	1	1	100%	1	100%
Obszar 10	Przewóz	1	1	100%	1	100%
Obszar 11	Roszowice	1	1	100%	1	100%
Obszar 12	Roszowicki Las	2	2	100%	2	100%
Obszar 13	Steblów	1	1	100%	1	100%
Obszar 14	Sukowice	1	0	0%	1	100%
Gmina		**22**	**20**	**91%**	**22**	**100%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 23 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania w zakresie termomodernizacji.

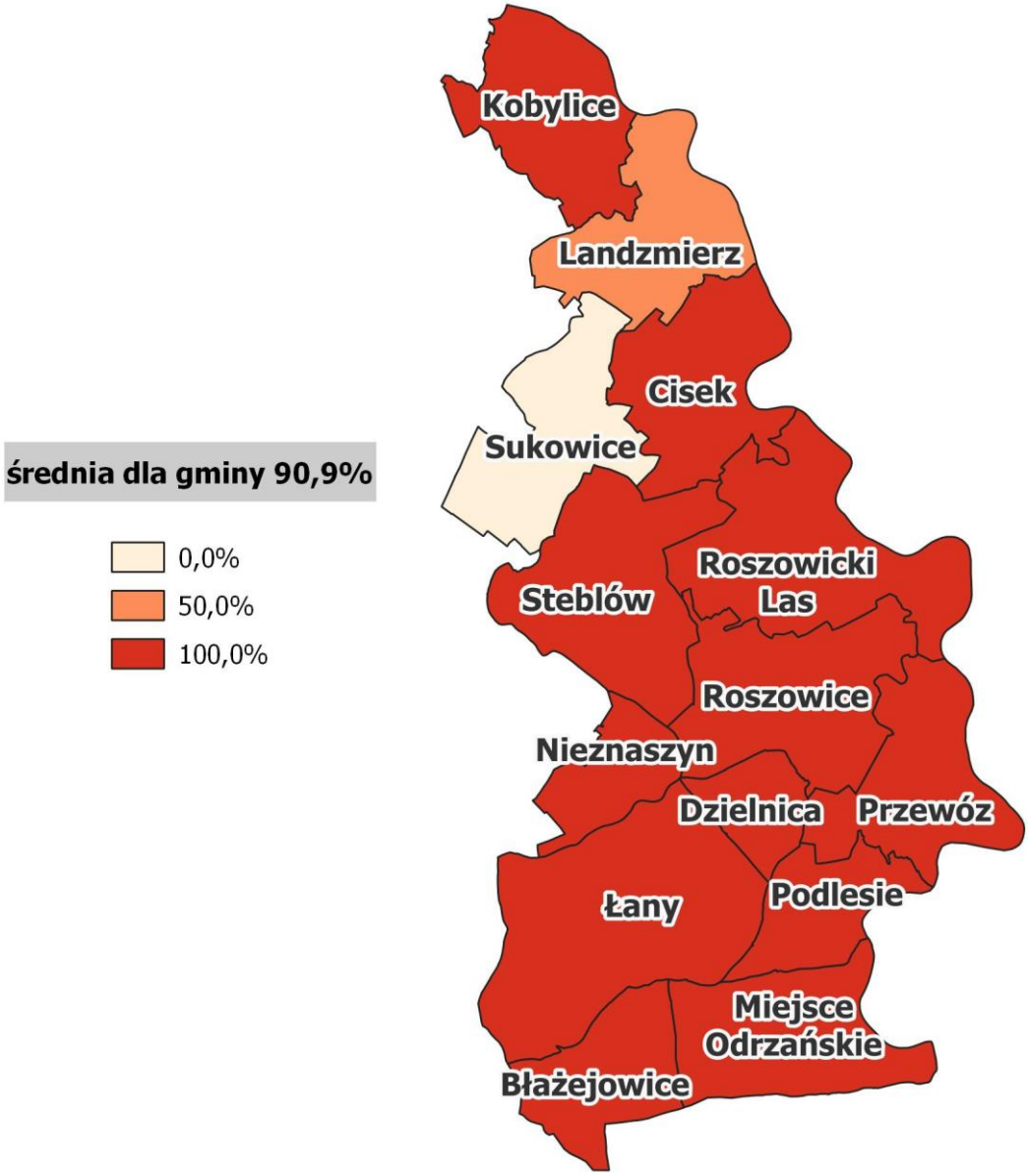

Źródło: opracowanie własne

Grafika 24 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania do osób ze szczególnym potrzebami.

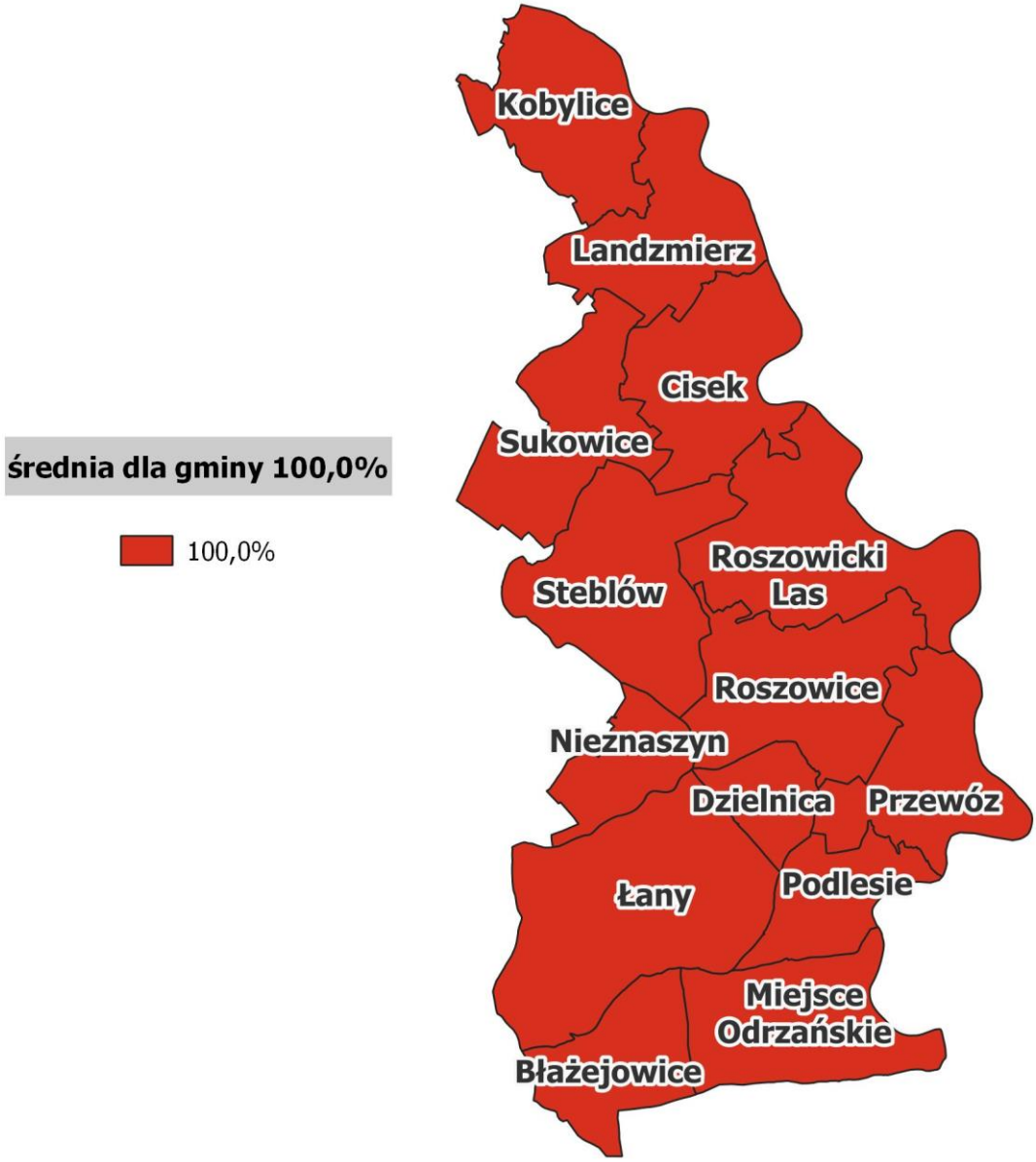

Źródło: opracowanie własne

Ostatni wskaźnik analizowany w ramach sfery technicznej dotyczy poziomu dostępności Internetu stacjonarnego. Wysoki poziom dostępności do tego powszechnego medium może mieć wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców dzięki możliwości korzystania z usług teleopieki, nauczania zdalnego czy wprowadzenia inteligentnych rozwiązań automatyki domowej. Średni w gminie poziom dostępności Internetu stacjonarnego wynosi 40,2%. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w przypadku sołectw Miejsce Odrzańskie, Podlesie i Przewóz gdzie dostępność ta jest na zerowym poziomie.

Tabela 26 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s.

Obszar porównawczy		adresy referencyjne	czarne plamy	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s
Obszar 1	Błażejowice	98	10	10,2%
Obszar 2	Cisek	645	368	57,1%
Obszar 3	Dzielnica	87	80	92,0%
Obszar 4	Kobylice	254	135	53,1%
Obszar 5	Landzmierz	291	130	44,7%
Obszar 6	Łany	265	87	32,8%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	141	0	0,0%
Obszar 8	Nieznaszyn	101	75	74,3%
Obszar 9	Podlesie	179	0	0,0%
Obszar 10	Przewóz	123	0	0,0%
Obszar 11	Roszowice	117	56	47,9%
Obszar 12	Roszowicki Las	276	3	1,1%
Obszar 13	Steblów	95	80	84,2%
Obszar 14	Sukowice	125	99	79,2%
Gmina		2 797	1 123	40,2%

Źródło: opracowanie własne

Grafika 25 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s.

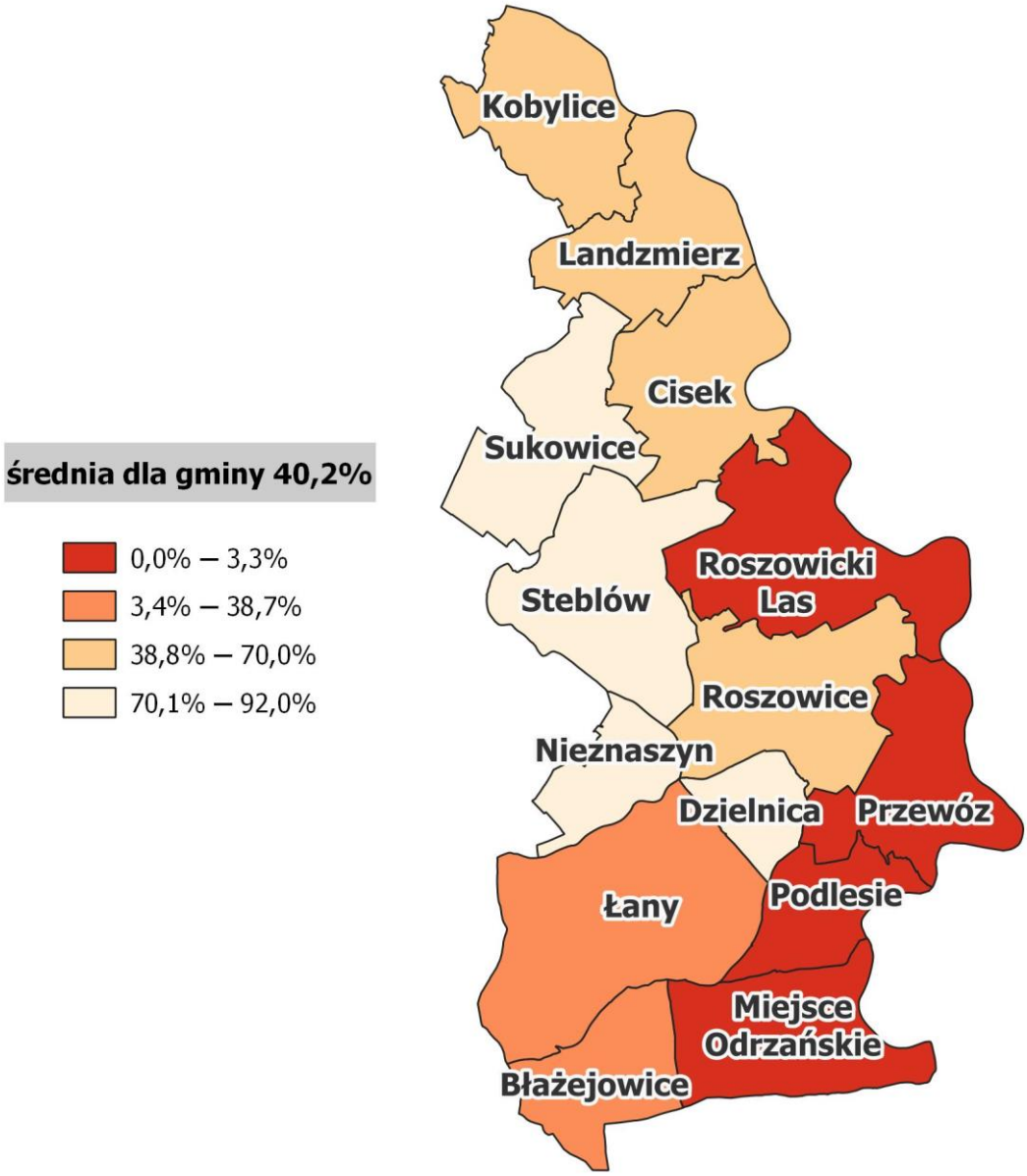

Źródło: opracowanie własne

3.9 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza czynników problemowych oraz występujących negatywnych zjawisk umożliwiła identyfikację obszaru zdegradowanego, co w rezultacie pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji w gminie Cisek. Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o rewitalizacji, obszar zdegradowany to taki, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu skoncentrowania się na nim negatywnych zjawisk społecznych. Dodatkowo, dla uzyskania statusu obszaru zdegradowanego, musi występować co najmniej jedno z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Stopień i skale negatywnych zjawisk obrazują wskaźniki opisujące wymienione sfery. W analizie, która jest przedmiotem niniejszego dokumentu, uwzględniono wszystkie wymienione sfery, opierając się na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany ze względu na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych. Kolejne zestawienie prezentuje natomiast syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności wyliczono wartości średnie dla poszczególnych wskaźników, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji przy użyciu odchylenia standardowego. W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.

Obszar porównawczy		Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Uczestnicy zajęć sportowych
Obszar 1	Błażejowice	-22,3	13,4	0,5	13,4	0,0	0,0	8,9	0,0	4,5	44,6	0%
Obszar 2	Cisek	-4,6	-13,9	0,6	29,7	0,0	1,9	22,2	2,8	4,6	65,8	21,9%
Obszar 3	Dzielnica	-17,2	4,3	0,8	12,9	0,0	0,0	4,3	0,0	4,3	55,8	18,8%
Obszar 4	Kobylice	-6,3	0,0	0,7	14,7	0,0	0,0	21,1	4,2	0,0	0,0	5,9%
Obszar 5	Landzmierz	9,6	-13,4	0,6	38,3	0,1	5,7	7,7	0,0	0,0	19,2	23,3%
Obszar 6	Łany	-6,8	-1,7	0,7	33,8	0,1	3,4	28,8	5,1	5,1	64,3	0,0%
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	-21,6	-34,6	0,6	43,3	0,1	17,3	17,3	4,3	4,3	17,3	0,0%
Obszar 8	Nieznaszyn	-17,4	-5,8	0,6	29,1	0,0	0,0	40,7	0,0	5,8	34,9	8,3%
Obszar 9	Podlesie	-21,6	5,4	0,6	27,0	0,0	0,0	21,6	0,0	5,4	21,6	14,3%
Obszar 10	Przewóz	-19,7	-3,3	0,6	29,6	0,0	0,0	16,4	0,0	3,3	26,3	17,9%
Obszar 11	Roszowice	10,2	5,1	0,8	25,4	0,0	0,0	20,3	10,2	0,0	20,3	0,0%
Obszar 12	Roszowicki Las	-16,4	-18,4	0,7	34,8	0,1	4,1	8,2	0,0	2,0	30,7	5,6%
Obszar 13	Steblów	-4,3	0,0	0,7	43,1	0,1	4,3	43,1	8,6	4,3	8,6	11,5%
Obszar 14	Sukowice	3,3	23,1	0,6	13,2	0,0	62,7	23,1	3,3	0,0	42,9	6,3%
	Gmina Cisek	**-7,6**	**-5,5**	**0,6**	**28,6**	**0,0**	**6,3**	**19,7**	**2,7**	**3,1**	**37,8**	**12,5%**

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane.

Obszar porównawczy		Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	Uczestnicy zajęć sportowych	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Obszar 1	Błażejowice	-1,10	1,14	-1,65	1,34	1,43	0,43	0,98	0,80	0,60	0,61	-1,13	3,4
Obszar 2	Cisek	0,44	-0,78	-0,25	-0,18	-0,15	0,31	-0,17	-0,01	0,68	1,66	1,46	3,0
Obszar 3	Dzielnica	-0,65	0,50	1,84	1,38	1,29	0,43	1,38	0,80	0,53	1,17	1,09	9,8
Obszar 4	Kobylice	0,29	0,20	0,07	1,21	1,21	0,43	-0,07	-0,43	-1,40	-1,61	-0,43	-0,5
Obszar 5	Landzmierz	1,68	-0,74	-0,83	-0,98	-0,86	0,08	1,09	0,80	-1,40	-0,65	1,62	-0,2
Obszar 6	Łany	0,25	0,08	0,97	-0,57	-0,70	0,22	-0,74	-0,68	0,88	1,59	-1,13	0,2
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	-1,04	-2,23	-0,49	-1,45	-1,36	-0,61	0,26	-0,46	0,54	-0,75	-1,13	-8,7
Obszar 8	Nieznaszyn	-0,68	-0,21	-0,39	-0,12	-0,08	0,43	-1,77	0,80	1,21	0,13	-0,14	-0,8
Obszar 9	Podlesie	-1,04	0,58	-0,39	0,07	0,11	0,43	-0,12	0,80	1,02	-0,53	0,56	1,5
Obszar 10	Przewóz	-0,88	-0,03	-0,10	-0,17	-0,16	0,43	0,33	0,80	0,08	-0,30	0,98	1,0
Obszar 11	Roszowice	1,73	0,56	1,78	0,22	0,04	0,43	0,00	-2,16	-1,40	-0,60	-1,13	-0,5
Obszar 12	Roszowicki Las	-0,59	-1,10	0,30	-0,66	-0,70	0,18	1,04	0,80	-0,48	-0,08	-0,47	-1,7
Obszar 13	Steblów	0,47	0,20	0,27	-1,43	-1,48	0,17	-1,98	-1,71	0,53	-1,18	0,24	-5,9
Obszar 14	Sukowice	1,13	1,82	-1,14	1,35	1,42	-3,34	-0,25	-0,16	-1,40	0,53	-0,39	-0,4
	Gmina Cisek	0,18	-0,19	-0,05	-0,08	-0,08	0,05	0,05	0,02	-0,03	0,27	0,35	0,5

Źródło: opracowanie własne

Grafika 26 Syntetyczny wskaźnik degradacji społecznej w gminie Cisek.

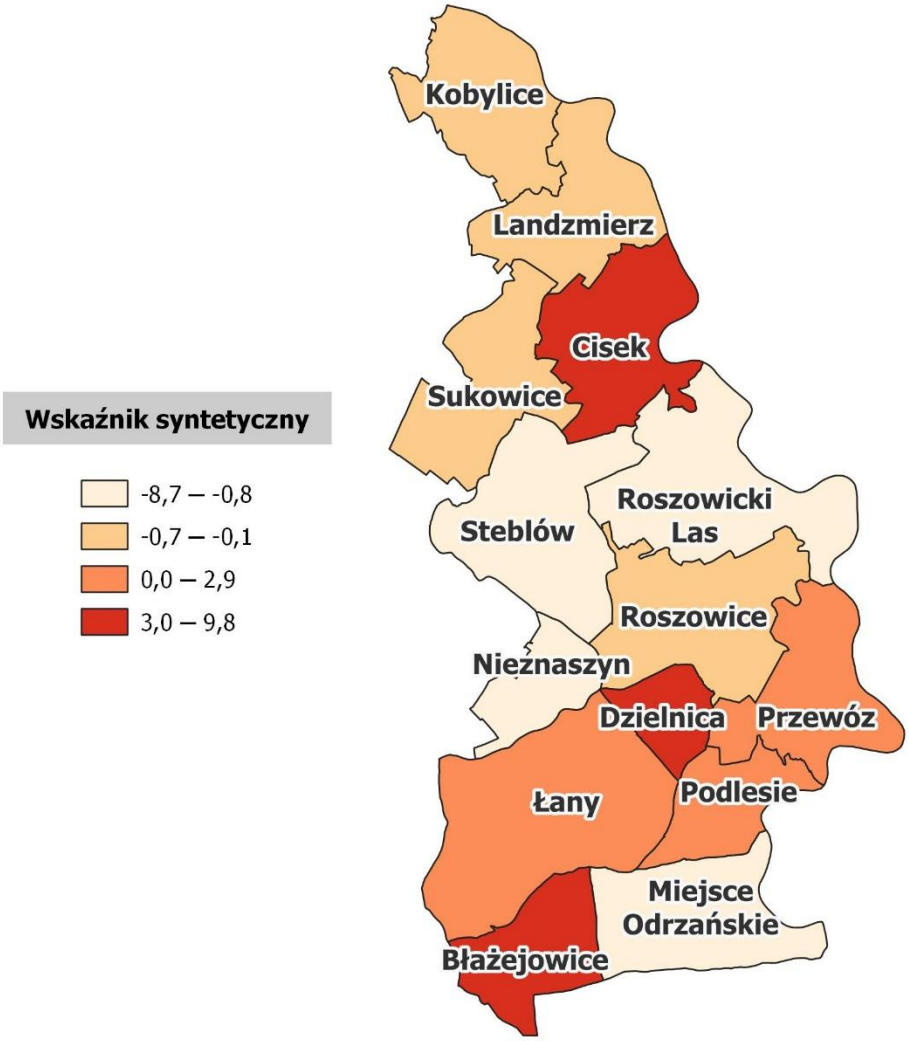

Źródło: opracowanie własne

Wyniki przeprowadzonej analizy zaprezentowane powyżej pokazują, że obszarami szczególnie narażonymi na występowanie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym na terenie gminy Cisek są:

- → Miejsce Odrzańskie
- → Nieznaszyn
- → Roszowicki Las
- → Steblów

W powyższych jednostkach porównawczych, wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej jest niższa od wartości referencyjnej dla gminy (0,5). W tych obszarach występuje znaczna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, co niesie ze sobą ryzyko nasilenia się tych problemów oraz ich przenikania na inne części gminy. To jednoznacznie wskazuje na potrzebę podjęcia działań rewitalizacyjnych, które skupią się na rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych oraz zapobieganiu ich dalszemu występowaniu.

Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników

Obszar porównawczy		Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków na km²	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba problemów o wysokim natężeniu
Obszar 1	Błażejowice	44,6	-4,46	282,6	17,8	81,9%	4,5	0,28	0,28	0,00	98,9%	0,28	100,0%	100,0%	10,2%	8
Obszar 2	Cisek	30,6	-1,85	13,6	19,7	84,5%	4,6	1,12	0,94	0,93	98,0%	0,19	100,0%	100,0%	57,1%	9
Obszar 3	Dzielnica	21,5	-4,29	43,0	19,2	82,7%	4,3	1,63	0,54	0,00	97,2%	0,00	100,0%	100,0%	92,0%	6
Obszar 4	Kobylice	56,8	4,21	31,0	19,9	61,3%	2,1	0,60	0,40	8,42	98,8%	0,00	100,0%	100,0%	53,1%	5
Obszar 5	Landzmierz	44,1	1,92	11,1	19,8	84,9%	1,9	0,81	1,01	3,83	99,0%	0,00	50,0%	100,0%	44,7%	4
Obszar 6	Łany	27,1	0,00	144,9	18,6	79,1%	3,4	0,53	0,53	1,69	98,4%	0,32	100,0%	100,0%	32,8%	12
Obszar 7	Miejsce Odrzańskie	26,0	4,33	280,7	19,6	83,9%	4,3	0,75	0,94	0,00	99,0%	0,75	100,0%	100,0%	0,0%	7
Obszar 8	Nieznaszyn	34,9	0,00	219,6	18,7	78,4%	5,8	1,26	1,26	0,00	98,4%	0,00	100,0%	100,0%	74,3%	4
Obszar 9	Podlesie	27,0	5,41	8,6	19,6	77,3%	5,4	1,04	0,35	0,00	98,9%	0,00	100,0%	100,0%	0,0%	5
Obszar 10	Przewóz	32,9	0,00	76,6	19,3	77,1%	3,3	0,60	0,40	0,00	98,1%	0,20	100,0%	100,0%	0,0%	10
Obszar 11	Roszowice	55,8	10,15	27,4	19,1	88,9%	5,1	0,48	0,79	5,08	99,3%	0,00	100,0%	100,0%	47,9%	2
Obszar 12	Roszowicki Las	28,7	2,05	23,2	19,6	83,9%	2,0	0,27	0,68	0,00	99,1%	0,14	100,0%	100,0%	1,1%	9
Obszar 13	Steblów	38,8	-4,31	66,1	19,1	78,0%	4,3	0,30	0,30	0,00	99,2%	0,30	100,0%	100,0%	84,2%	5
Obszar 14	Sukowice	19,8	0,00	60,0	19,3	91,3%	3,3	0,79	0,99	0,00	99,4%	0,00	0,0%	100,0%	79,2%	5
	Gmina Cisek	34,6	0,57	71,0	19,3	80,6%	3,6	0,65	0,66	1,72	98,8%	0,18	90,9%	100,0%	40,2%	

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z postanowieniami artykułu 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar w stanie kryzysowym ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych. Jednak równie istotne jest, aby na tym obszarze występowało co najmniej jedno z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Przeprowadzenie analizy w kontekście wymienionych sfer ujawnia i wskazuje problemy, które dotykają poszczególne obszary gminy Cisek. Analiza ta potwierdza wysoki poziom degradacji, charakteryzujący obszary, na których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk społecznych. Poniższa tabela przedstawia obszary, które cechują się nasileniem problemów społecznych oraz występowaniem problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

Tabela 30 Obszary porównawcze - występowanie problemów społecznych i pozaspołecznych

Obszar porównawczy	Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	Liczba problemów występujących w sferach pozaspołecznych
Miejsce Odrzańskie,	-8,7	7/14
Nieznaszyn.	-0,8	4/14
Roszowicki Las,	-1,7	9/14
Steblów.	-5,9	5/14

Źródło: opracowanie własne

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Podstawowym celem rewitalizacji jest podjęcie działań mających na celu wyprowadzenie z sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego. Działania te skupiają się głównie na aspekcie społecznym, choć w mniejszym stopniu uwzględniają również czynniki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Rewitalizacja jest prowadzona z uwzględnieniem istniejących potencjałów i warunków charakterystycznych dla obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi. Wyjście ze stanu kryzysowego osiąga się poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki.

Aby skutecznie prowadzić zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W tym celu przeprowadzono kompleksową diagnozę i analizę w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Istniejące dane pozwoliły na precyzyjne określenie obszaru wymagającego interwencji rewitalizacyjnych, uwzględniając jego specyficzne problemy i potrzeby.

Zgodnie z zapisami art. 9. ust. 1. ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., *obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:*

1. *gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,*
2. *środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,*
3. *przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,*

4. *technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.*

W gminie Cisek jako **obszar zdegradowany**, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne wskazano obszar obejmujący następujące sołectwa:

→ Miejsce Odrzańskie,

→ Nieznaszyn,

→ Roszowicki Las,

→ Steblów.

Wyznaczony obszar zdegradowany w gminie Cisek stanowi 30,6% ogólnej powierzchni gminy i obejmuje swoim zasięgiem 21,4% populacji gminy.

Tabela 31 Obszar zdegradowany w gminie Cisek

Obszar zdegradowany			Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i ludności gminy Cisek	
Obszar porównawczy	Powierzchnia [km^2]	Ludność [os]	Powierzchnia [km^2]	Ludność [os]
Miejsce Odrzańskie	5,33	231	**30,6%**	**21,4%**
Nieznaszyn	2,39	172		
Roszowicki Las	7,32	488		
Steblów	6,68	232		
Suma – obszar zdegradowany	**21,72**	**1123**		

Źródło: opracowanie własne

Grafika 27 Obszar zdegradowany w gminie Cisek

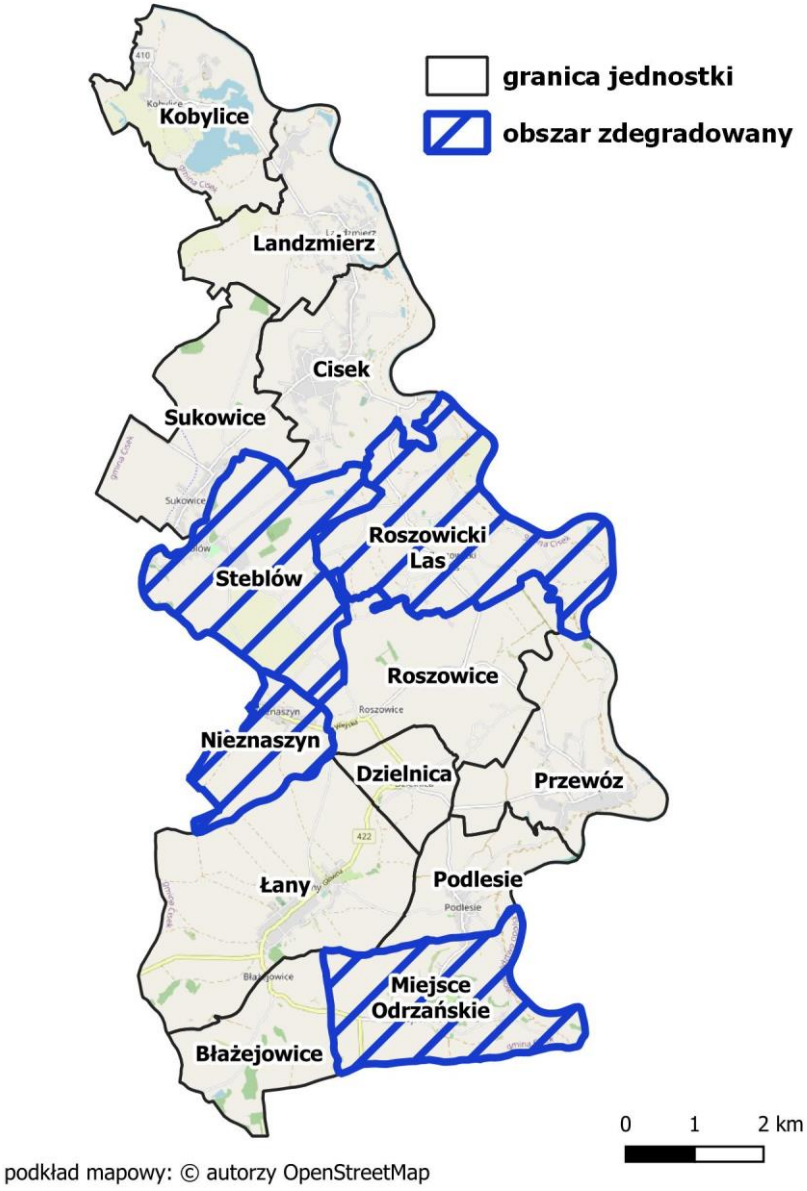

Źródło: opracowanie własne

4.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. ***Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk****, o których mowa art. 9 ust.1,* ***na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji****.* Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.*

Zgodnie z zapisami ustawy, po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego analizie poddano skale występujących zjawisk negatywnych o charakterze społecznym oraz pozaspołecznym. W celu spełnienia ustawowych przesłanek i limitów wyznaczenia obszaru rewitalizacji zdecydowano o jego wyodrębnieniu na terenie sołectw Miejsce Odrzańskie, Nieznaszyn oraz Roszowicki Las. Na ich terenie zdiagnozowano koncentracje problemów społecznych, wysoką skale negatywnych zjawisk o charakterze pozaspołecznym. Obszary te mają również istotne znaczenie dla lokalnej społeczności i rozwoju gospodarczego gminy.

Tabela 32 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej.

Obszar	Zdiagnozowane problemy w sferze społecznej	Zdiagnozowane problemy w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej
Miejsce Odrzańskie	• ujemny przyrost naturalny, • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych, • wysoki odsetek osób niepełnosprawnych, • wysoka liczba zdarzeń drogowych – niższy poziom bezpieczeństwa publicznego, • niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym.	• niski poziom aktywności gospodarczej (niższy niż dla gminy odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych), • największa w gminie masa szkodliwego azbestu na nieruchomościach, • wysokie stężenie zanieczyszczeń powietrza, • wysoki odsetek gospodarstw domowych, których źródłem ciepła są kotły na paliwo stałe, • niski poziom dostępności opieki zdrowotnej, • duża liczba zabytków, • brak dostępności do sieci internetowej.
Nieznaszyn	• ujemny przyrost naturalny, • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	• największa w gminie masa szkodliwego azbestu na nieruchomościach • niski poziom dostępności opieki zdrowotnej, • niższy niż w gminie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej sołectwa.

Obszar	Zdiagnozowane problemy w sferze społecznej	Zdiagnozowane problemy w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej
Roszowicki Las	• ujemny przyrost naturalny, • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy wskaźnik obciążenia demograficznego, • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych, • niski poziom kapitału społecznego, • niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym.	• niski poziom aktywności gospodarczej (niższy niż dla gminy odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych), • wysokie stężenie zanieczyszczeń powietrza, • wysoki odsetek gospodarstw domowych, których źródłem ciepła są kotły na paliwo stałe, • niski poziom dostępności do usług publicznych, • niska dostępność do terenów rekreacyjnych, • niski poziom dostępności opieki zdrowotnej, • występowanie obiektów publicznych wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami oraz budynków wymagających termomodernizacji, • niska dostępność do sieci internetowej.

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji podzielony został na trzy podobszary wyodrębnione z uwagi na zurbanizowany charakter. Przy wyodrębnieniu poszczególnych podobszarów wzięto pod uwagę tereny zabudowane, rodzaj i gęstość zabudowy oraz aktualny stan zagospodarowania terenu. Przy wyodrębnianiu z obszaru zdegradowanego obszaru rewitalizacji usunięto tereny niezabudowane, o charakterze rolnym, a skupiono się na obszarach zamieszkałych i zurbanizowanych. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dot. poszczególnych podobszarów.

Tabela 33 Podobszary rewitalizacji w gminie Cisek

Podobszar rewitalizacji Miejsce Odrzańskie	o powierzchni 7 ha stanowi 0,1% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 68 osób, co stanowi 1,3% populacji gminy.
Podobszar rewitalizacji Nieznaszyn	o powierzchni 15,6 ha stanowi 0,22% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 152 osób, co stanowi 2,9% populacji gminy.
Podobszar rewitalizacji Roszowicki Las	o powierzchni 17,3 ha stanowi 0,24% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 121 osób, co stanowi 2,3% populacji gminy.

Źródło: opracowanie własne

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuję powierzchnię 40,27 ha, co stanowi 0,57% powierzchni gminy i zamieszkuje go 341 osób – 6,5% populacji gminy. Zatem spełnia on obligatoryjne wymagania w zakresie powierzchni i liczby ludności.

Tabela 34 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
podobszar rewitalizacji Miejsce Odrzański	68	1,3	7,4	0,10
podobszar rewitalizacji Nieznaszyn	152	2,9	15,6	0,22
podobszar rewitalizacji Roszowicki Las	121	2,3	17,3	0,24
obszar rewitalizacji	**341**	**6,5**	**40,27**	**0,57**
Gmina Cisek	**5236**	**100**	**7108**	**100**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 28 Podobszar rewitalizacji Miejsce Odrzańskie

Źródło: opracowanie własne

Grafika 29 Podobszar rewitalizacji Nieznaszyn

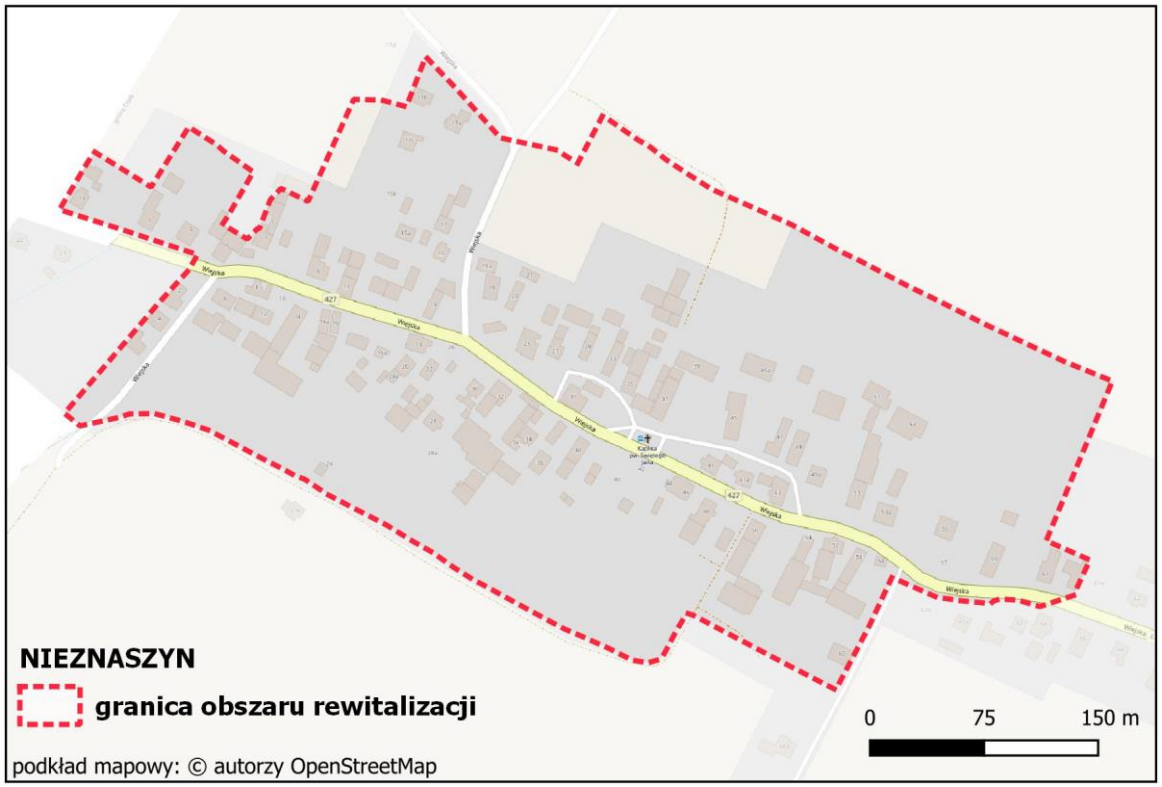

Źródło: opracowanie własne

Grafika 30 Podobszar rewitalizacji Roszowicki Las

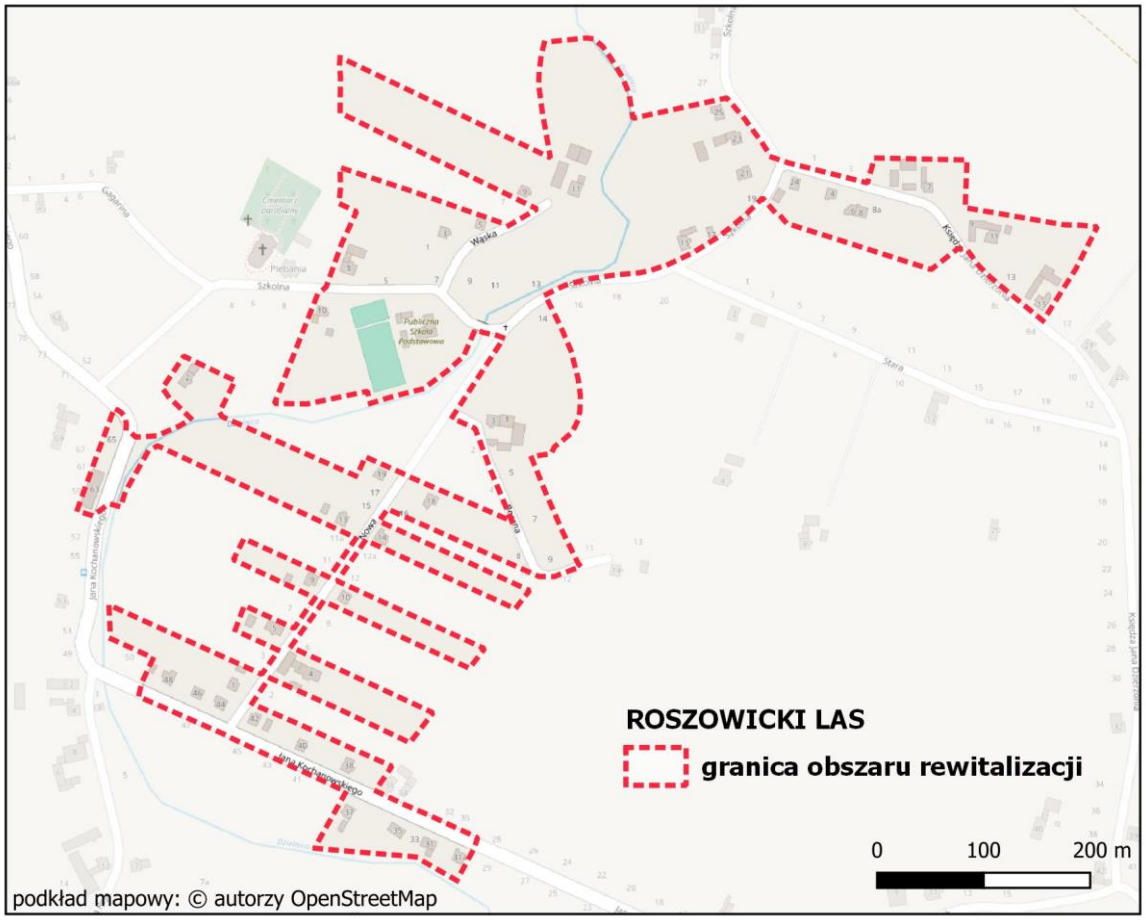

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych ... 9
Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Cisek ... 11
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Cisek ... 14
Tabela 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców ... 16
Tabela 5 Obciążenie demograficzne w gminie Grodków ... 18
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. ... 19
Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. ... 21
Tabela 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. ... 23
Tabela 9 Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców. ... 25
Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców. ... 27
Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. ... 29
Tabela 12 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców. ... 31
Tabela 13 Uczestnicy zajęć sportowych w gminie Cisek. ... 33
Tabela 14 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. ... 35
Tabela 15 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców. ... 37
Tabela 16 Zidentyfikowana masa azbestu na nieruchomościach w przeliczeniu na mieszkańca. ... 39
Tabela 17 Średnie roczne stężenie PM2.5 ... 40
Tabela 18 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. ... 42
Tabela 19 Dostępność punktów usług publicznych. ... 44
Tabela 20 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem. ... 46
Tabela 21 Dostępność komunikacyjna w gminie. ... 48
Tabela 22 Dostępność do opieki zdrowotnej w gminie Cisek. ... 50
Tabela 23 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. ... 52
Tabela 24 Liczba zabytków w gminie Cisek. ... 54
Tabela 25 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania do osób ze szczególnym potrzebami oraz dostosowania w zakresie termomodernizacji. ... 56
Tabela 26 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s. ... 59
Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników. ... 62
Tabela 28 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane. ... 63
Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników ... 65
Tabela 30 Obszary porównawcze - występowanie problemów społecznych i pozaspołecznych ... 66
Tabela 31 Obszar zdegradowany w gminie Cisek ... 68
Tabela 32 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej. ... 70
Tabela 33 Podobszary rewitalizacji w gminie Cisek ... 71
Tabela 34 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych ... 72

Grafika 1 Podział gminy Cisek na obszary porównawcze ... 10
Grafika 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Cisek ... 15
Grafika 3 Saldo migracji na 1000 mieszkańców. ... 17
Grafika 4 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. ... 20
Grafika 5 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. ... 22
Grafika 6 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. ... 24
Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców. ... 26
Grafika 8 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców. ... 28
Grafika 9 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. ... 30
Grafika 10 Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców. ... 32
Grafika 11 Uczestnicy zajęć sportowych w gminie Cisek. ... 34
Grafika 12 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. ... 36
Grafika 13 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców. ... 38
Grafika 14 Zidentyfikowana masa azbestu na nieruchomościach w przeliczeniu na mieszkańca. ... 40
Grafika 15 Średnie roczne stężenie PM2.5. ... 41
Grafika 16 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. ... 43

Grafika 17 Dostępność punktów usług publicznych..... 45
Grafika 18 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem..... 47
Grafika 19 Dostępność komunikacyjna w gminie. 49
Grafika 20 Dostępność do opieki zdrowotnej w gminie Cisek..... 51
Grafika 21 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. 53
Grafika 22 Liczba zabytków w gminie Cisek. 55
Grafika 23 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania w zakresie termomodernizacji. 57
Grafika 24 Obiekty użyteczności publicznej wymagające dostosowania do osób ze szczególnym potrzebami. 58
Grafika 25 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s. 60
Grafika 26 Syntetyczny wskaźnik degradacji społecznej w gminie Cisek. 64
Grafika 27 Obszar zdegradowany w gminie Cisek..... 69
Grafika 28 Podobszar rewitalizacji Miejsce Odrzańskie 72
Grafika 29 Podobszar rewitalizacji Nieznaszyn 73
Grafika 30 Podobszar rewitalizacji Roszowicki Las..... 74